

Ukininkas

LIETUVOS
UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

IŠEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!

Prekė laikraščio:
Prusose iki parnežio 2½
markių arba 1,20 kap.
I Ameriką ir į kitas svetimas
žemes 4 markės.
I Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

Prekė apgarsinimų:
Už eilutę smulkas
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 feningių.

Nauja gadynė Lietuvos ukininkystėje.

Ukininkai ir dvarponiai kasyk daugiau dusauja dėlei stokos ir pabrangimo darbininko. Vasaros laike per rugpjūtį kartais niekur negali gauti darbininko: išpuola arba likt be darbininko ir apeisti savo darbus, arba mokėti nepaprastai didelę algą. Apsieiti be darbininko negali — suirtų visa ukė, mokėti darbininkui nepaprastai didelę algą vėl negali, nės ukės Lietuvoje ne duoda tiek pelno, kad padidindamas algą neatsilieptų blogai ant ukininko buvio. Dėlei tos liudnos atmainos žemdirbiams brukte brukasi į galvą klausymas, kaip išieiti iš tokio nesmagaus padėjimo. Žmonės jieško vaistų bėdai prašalinti ir randa vaistus vieni šiekus kiti tokius.

Daugumas žino, kad priežastimi tos bėdos yra emigracija darbininkų į didelius miestus ir į užrubežį; kad tos emigracijos nebutų, tai liktų Lietuvoje daugiau darbininkų, jie būtų pigesni ir lengviau būtų prieit prie jų. Taigi, protauja jie, reikia tik sulaikyti darbininkų emigraciją ir bus viskas gerai. Protauja, rodos, teisingai ir pagal tai elgiasi. Vienur stengiasi papirkt policiją, kitur ant valščiaus sueigų daro nutarimus,*) kad vaitas neišduotų darbininkams „pasų“, žodžiu sakant mus ukininkai pradeda sekti valdžios pėdomis, kuri jau nuo senai stengiasi sulaikyti emigraciją. Policijos tarnai ir ukininkai tame dalyke pilnai sutinka ir rengiasi vieni kitiems paduoti ranką pagalbos.

Kiti apie tą dalyką kitaip mano. Jie užtėmyja, kad vartuojant prie ukės darbų mašiną, lengviau galima apsidirbt, kad, teip sakant, viena mašina (pv. kuliamoji) užstoja kelis arba kelias dešimtis darbininkų. Kiekviens ukininkas, kuris moka skaitliuot, lengvai gali apskaityt, kaip jis gali išieiti kuldamas savo javus su

mašina. Jeigu pavyzdžiui priimti, kad vienlaukio ukininko (turinčio apie 40 margų) javus gali iškulti 3 kulikai per žiemą ir jeigu priimti, kad kulimas tęsiasi per 4 mėnesius, tai atmetus šventes bus galima pasakyt, kad kulimas gali prasitęst apie 100 dienų; tokiu būdu 3 kulikai kuls po 100 dienų kiekvienas ir ukininkui reikės užmokėti už 300 darbo dienų. Jeigu dieną su valgiu rokuoti tik po 50 kap., tai javų iškulimas apsieis ukininkui apie 150 rubl. Jeigu-gi darbininkai yra brangesni, tai, žinoma, kulimas javų be mašinos apsieis da brangiau — 200 arba 250 rub. Jeigu-gi vienlaukis ukininkas nusipirks kuliamaą mašiną, tai jis, žinoma, iškuls greičiau, bet prie darbo reiks turēt daugiau kaip 3 darbininkus. Tegul prie kuliamosios mašinos bus pasamdyti 6 darbininkai ir daleiskim, kad vienlaukio ukininko javai tapo iškulti laike 40 dienų, tuomet ukininkui išpuls užmokēt už (40 × 6) 240 darbo dienų po 50 kap., arba (50 k. × 240) 120 rub. Sulyginus kaštus kulimo javų be mašinos (150 rub.) ir su mašina (120 rub.) išpuls, kad lieka 30 rub.; bet parokavus procentus už išleistą ant mašinos kapitalo ir tai, kad arkliai prie darbo turi gaut geresnį pašarą, gal išpult, kad naudingiau yra kulti javus be mašinos, juo kad mažą tik laiką mašina buna darbe, o visą vasarą ir didelę dalį žiemos ji stovi dyka, per ką turi gulēt ir pinigai be naudos. Bet ateit gal toks laikas, kad apie įsitaisymą mašinos negali abejot. Daleiskim, kad darbininkas pabrango, ir diena darbo kaštuoja ne 50 kap., bet 75 kap., tada be mašinos javų iškulimas apsieis (75 k. × 300) 225 rub., o su mašina (75 k. × 240) 180 rub. Tokiu būdu išeina, kad antrame atvejyje, t. y. pabrangus darbininkui pinigų lieka ne 30 rub., bet (225 - 180) 45 rub. Rokuojant darbo dieną po 1 rub., lieka 60 rub. ir tt. Iš prilyginimo matyt, kad kylant prekėms darbo gali ateiti toks laikas, kada yra daug naudingiau pasinaudoti iš mašinų. Čion priduos aprokavimas gal ir ne visai sutinka su teisingu dalykų bėgiu,

*) Liesnistvos val. Naum. pav.

gal but, kad kuliant 6-ms darbininkams su mašina greičiau galima iškult, arba darbininkų brangumas gal but kitoks, ne kaip augščiau nurodyta, bet svarbu yra mums nurodyti kelius, kuriais eidamas ukininkas pats gali geriau suprasti savo padėjimą ir apsirokti kaip jam išpuola gyvent.

Bet negana to. Vargingas padėjimas spiria žmogų įieškoti vis naujų kelių išsigelbėjimui iš bėdos. Ikšiol paprasta buvo gyventi teip, kaip gyveno mūsų senoliai — užteko ukininkams tėvų suteikto mokslo. Bet paskutiniame laike tai šen, tai ten girdėti, kad atsiranda ukininkai, ką stengiasi vesti savo ukę ne pagal tėvų mokslą, tik pagal nurodymus tam tikro mokslo, kurį mokyti vyrai vadina „agronomija“. Tas mokslas užsiima tyrinėjimais, kaip kuonaudingiausiai galima sunaudot prigimtas žemės spēkas ir kokiū būdu galima priverti žemę išduoti kuodidžiausius vaisius. Kadangi ant žemės auga yvairus angalai per tai agronomija užsiima ne tik tyrinėjimais apie augimą javų, bet ir apie augimą medžių — paprastų (girininkystė) ir vaisingų (sodninkystė). Su valdymu žemės rišasi teip-gi auginimas gyvuolių ir paukščių, rišasi teip-gi yvairios pramonės, tarpe kurių pienininkystė užima svarbiausią vietą. Agronomijos mokslas tyrinėja iš kokių dalių susideda žemė, kokios ten yra druskos, koks yra augalų maistas ir ką prisisavina augalai iš žemės, toliaus tyrinėja prie kokių sąlygų augalai tarpsta, o prie kokių skursta, prisistebi visam augalų gyvenimui, jų sveikatai, ligoms ir tt. Su tokiu pat rupestingumu tyrinėja sąlygas gyvenimo naminių gyvuolių, jų sveikatą, pašarą, tvartus. Be to daro yvairius tyrinėjimus kaslink yvairių mėslių, jų vertybės, būdo jų sunaudojimo ir tt. Tam tikslui visose viešpatystėse yra agronomiški institutai ir daugybė ukiškų mokyklų, kur platinasi naudingas ukininkams mokslas. Lietuvoje tokių mokyklų, gali sakyti, nėra, bet agronomijos mokslo pirmiausiai pradeda klausyt dvaruose, kur pasitaiko atitikt mažiau arba geriau išsilavinusius agronomus, arba bent tokius vyrus, kurie yra bandę įgyti tą mokslą gerai užvestuose dvaruose mūsų krašte, arba užrubežyje. Tarpe ukininkų agronomų nėra, bet jie pradeda tēmytis, kaip veda ukę dvarai, kaip jie įdirba žemę, kaip augina gyvuolius ir tt. Dalis ukininkų, gyvenančių netoli Prūsų rubežiaus, turi progą prisistebėti, kaip gyvena prūsų ukininkai ir iš to teip-gi įgija šoki toki pamokinimą. Kiti iš ukininkų supranta naudingumą ukiškų raštų ir pradeda klausyt ne tiek savo tėvų mokslo, kiek moksliskų knygu ir naujų prityrimų.

Tokia tai dvasia, tokis tai apsiereiskimas gali but užtēmytas tarpe mūsų ukininkų. Tas

apsiireiskimas nėra visai naujas, bet ant jo reikia atkreipti ypatingą atidą šiame tarpe kalbant apie darbininkų pabrangimą. Nors ir ikšiol mus ukininkai vargo, nors ir jau nuo senei darbininkai pulkais kraustosi iš Lietuvos, bet ikšiol tas darbininkų išsikraustymas neatsikreipė ant savės ypatingos atidos ir neatsiliepdavo teip aiškiai ukės reikaluose, kaip dabar. Kad išsigelbėti iš bėdos, reiktų arba sustabdyti emigraciją arba pradėti kitaip gyventi. Augščiau jau mes nurodėme, kad kiti ukininkai laiko už galimą daigtą sulaikyt emigraciją. Bet bereikalingas yra tas jų pasistengimas. Valdžia pati gali pabudyti ukininkams ant kiek jai pasisekė sulaikyt emigraciją. Nežiurint ant jos dabojimo ir persekiojimų agentų emigracija netik ne susimažino, bet kas mets didinosi ir didinasi. Bet ir kaip galima tikėtis sulaikyti nesusilaikomą daigtą! Kad suprasti kas varo darbininką iš savo prigimtos šalies, nepattingėkite peržiūrėti valdžios surinktas žinias apie brangumą darbo darbymetėj, (per rugpjūtį) Lietuvoj ir kitose šaliose. Ministerija Žemdirbystės apgarsino žinias apie tai, ir mums pasisekė jas peržiūrėti. Pasirodo, kad Vilniaus gub. per rugpjūtį mokasi darbininkui už dieną po 35—40 kap., Suvalku, Grodno ir Kauno gub. — 45—50 kap. (valgis samdytojo). Tuom tarpu mūsų kaimynai latviai tam pačiam laike moka po 70—100 kap. už dieną. Peterburgo apygardoj ir pietinėj Maskolijoj — per 100 k. Lenkijoj išskyrus Lomžos Siedlco gub. darbininko darbas apskritai imant teip-gi yra brangesnis, ne kaip Lietuvoj. Darbas fabrikuose Latvijoje ir kitur yra da geriau atlyginamas ne kaip ant laukų ir fabrikuose pačios Lietuvos. Štai kas traukia darbininkus į svetimas šalis! Dėlei lengvumo kelionės darbininkas aplanko dabar visus kampus ir ar šoki ar tokiu būdu duoda žinia apie savo dalį giminėms ir pažįstamiems. Nors apsišviest lietuviams uždrausta, bet bet vis-gi laimės arba nelaimės balsas ateina į Lietuvą iš svetimų šalių ir pasiekia vargingiausius bakužėles. Teisingas aprašymas gyvenimo darbininkų kitose šaliose parodo, kad kitur yra darbininkui geriau, ne kaip Lietuvoj. Vaisium tokių susinešimų ir yra keliavimas lietuvių į tas šalis, kur yra geriau. Tame dalyke suvis nereikalingi prikalbinėtojai, tam tikri agentai, ant kurių meta kaltę valdžia. Tokiu agentu yra pats gyvenimas, kuris parodo, kad ne visur lygiai branginamas yra darbininkas. Ak jeigu kitur darbininkui nemokėtų už darbą brangiau, kaip Lietuvoj, tai žinomas dalykas neturėtų darbininkas nė pagundinimo kraustytis iš Lietuvos, o jeigu algos darbininkų Lietuvoje būtų didesnės, ne kaip aplinkiniuose kraštuose, tuomet išeitų suvis kitaip: kitų šalių

darbininkai imtų kraustytis į Lietuvą. Sulaikyti emigraciją tai laukti susimažinimo darbininkų algų svetimuose kraštuose arba pasididindimo tų algų Lietuvoje teip, kad algos bent išeitų lygios. O tokios atmainos sulaukti negalima, nės mūsų darbininkų yra pilna visam sviete: jie keliauja ne tik į Rygą, Liepoją, Odessą ir į kitus Maskolijos ir Lenkijos miestus, bet keliauja teip-gi į Prusus, Angliją, Ameriką, Afriką . . . O kitose apšviestose šaliose algos darbininkų ne tik nesimažina, bet kyla. Dėlto svajojimas apie sulaikymą emigracijos yra tuščias svajojimas ir kiekviens bandymas sustabdyti tą srovę lygus yra bandymui sulaikyti srovę upės, ir pasitikejimas ant sulaikymo emigracijos tik bereikalo gaišina žmones ir atitraukia juos nuo sujieškojimo tikrojo kelio išganymo. Sumašinimo emigracijos galima būtų tikėtis tik tuomet, jeigu žemdirbiai ir valdžia pagerintų darbininkų buvimą ar tai pakeliant algas, ar tai pagerinus valgi, ar iškurus tam tikras senatvės kasas ir tt. Negalint sulaikyti emigracijos nér ką tikėtis darbininkų atpigimo. Einant brangyn darbininkui reikia išmokti teip gyventi, kad galima būtų apsidirbt su mažesniu skaitliu darbininkų, arba teip, kad samdant ir brangius darbininkus galima būtų vis-gi išsimaitinti ir neduoti žemei išsprusti iš rankų. Bet toks ukininkavimas rišasi su didesniu protišku išsilavinimu ukininko, toks ukininkavimas reikalauja igijimo didesnės šviesos ir augštesnio mokslo, kurio mus ukininkai nėra igiję; čia reikalingas yra apsirokavimas, o kad gerai apsirokuoti, tai neužtenka jau spēkų atminties, reikia mokėt rašyt ir skaitliuoti, jau neužtenka mokėt apsieiti su skaitlinėms pasiekiančioms kelias dešimtis, arba kelis šimtus, bet reikia mokėt apsieiti su tukstančiais, šimtais tukstančių ir milijonais, reikia mokėt skaitlines sudėt, atskirt, padaugint ir paskirstyt į dalis. Apie mokėjimą skaityt nér ką jau né šnekėt: be skaitymo negali įgyti apšvietimo, o be reikalingo apšvietimo negali gyventi. Bet ukininkams neužtenka įgyti elementarišką pradinį apšvietimą, jiems reikia įgyti teip-gi praktišką, naudingą gyvenimui apšvietimą, butent pradinias žinias, turinčias susirišimą su ukininkyste t. y. apie augalus ir gyvuolius ir jų gyvenimą, ligas, jų priešus, apie čiepijimą ir tt.

Bet ne tik jaunuomenė privalo įgyti tą mokslą. Tame moksle turi lavintis ir tobulintis ir suaugę žmonės, pats ukininkai, ne tik jauni, bet ir seni. Pirmiausia reikalinga yra skaityti laikraščius ir knygas apie ukę ir stengtis suprasti visus ukininkystės reikalus ir pasinaudoti iš visokių mokslo nurodymų dalyke vedimo ukės.*) Tame dalyke jau senei už-

tėmyta, kad kuopoje, draugystėje, žmonės gal daug geriau darbuotis dėl savo gero, ne kaip gyvenant skyrium. Pertai reikia susitelkti ukininkams į draugystes, išsirašyti laikraščius ir knygas apie ukę, ištaisyti savo knygynus, rinkti pavyzdžius sėklų javų ir žolių, pramanytų mėslių, visokius paveikslus ukės mašinų jų prekes ir tt. Draugystės turi daryti ukiškas parodas, turi rupintis pakelti žemdarbystę savo krašto, turi rupintis apie išradimą parankios prekiavietės, kur ukės išdirbimai be žydų tarpininkystės galėtų nukakti, turi rupintis apie igijimą pigaus kredito ir tt. Su ukininkų reikalais rišasi teip-gi rupestis apie pagerinimą darbininkų buvio, apie geresnį jų priglaudimą, geresnį valgi, suteikimą reikalingo atilsio, apie senatvės kasas, ligonbučius ir tt. ir tt. Kadangi tas darbas ne tik ne yra valdžios užgintas, bet dar valdžios remiamas per Žemdirbystės Ministeriją, per tai prie to darbo gal kiekviens drasiai tvertis. Kadangi lietuviškos knygos tuom tarpu yra užgintos, tai ant pradžios užtektų išsirašyti laikraščius ir knygutes svetimoje kalboje, ir apie laikraščio ir knygucių teikiamas žinias galėtų kitiems pranešti kas nors iš apšviestiesnių D^{tes} sąnarių. Vėliaus sustiprėjus D^{tes} galima būtų stačiai kreiptis į Žemdirbystės Ministeriją ir įvardyjus lietuviškas knygutes apie žemdirbystę (lietuviškai ir maskoliškai) prašyti Ministerijos daleidimo tas knygas išsirašyti iš Prusų.

Kaip įkurti tokias draugystes nesunku sužinoti ant vietos, ir įgyti panašių draugysčių įstatus, valdžios užtvirtintus. Latvijoje tokių draugysčių yra labai daug ir nesunku būtų surinkti reikalingas žinias. Geras noras, pagelba vietinės inteligencijos visuomet gali atvesti žmones ant tikrojo kelio.

Tiesa, nurodyta čion kelias yra sulyginant sunkus, reikalauja netik paprasto kuniško darbo, bet ir darbo proto, reikalauja skaitymo, mokinimosi, pirkimo laikraščių, knygų ir telkimuosi į visokias draugystes. Bet jis yra tikras ir vienintelis kelias. Kas to kelio neapsirinks ir nenorės taikytis prie naujos gadinės dvasios, tas nestengs pastovėti ant savo kojų, bus parbloktas stipresniųjų apšviestiesniųjų, kurie užims jo vietą ir mokės ištraukti iš žemės didesnę naudą, ne kaip pirmasis ukės savininkas. Jeigu lietuviai nestengs pakilti dvasiškai sulyg reikalavimų naujos gadinės, tuomet jų vietą užims apšviestiesniejie svetimšaliai. Ateis į vietą lietuvių vokiečiai, arba lenkas arba pats maskolius.

Ak ir teip jau svetimšaliai paėmė lietuviams iš po nosies tokius darbus ir užsiėmimus, kuriuos jie pats būtų galėję užimti turėdami daugiau apšvietimo. Teip

*) „Ukininko“ redakcijoj galima gauti tokias knygutes.

štai prekystę Lietuvoje yra paėmę i savo rankas žydai, pramonę fabrikinę yra teip-gi užvedę Lietuvoje veikia vieni žydai, dirbti kailius lietuviams atkeliauja kacapai iš gilumos Maskolijos, o paskutiniam laike kacapai pradėjo lietuviams velti kepures. O tai atsitinka vis dėlto, kad lietuvių pats atlikti savo reikalų nemoka. Teip gali atsitikti ir su žemdirbystės reikalais, jeigu mes nepasirūpysime atlikti juos su didesne nauda dėl savęs. Visa žemė, žinoma, nepraeis i kitų rankas, bet mūsų tarpe ims veistis lizdai ateivių ir daugeliui iš tamsių ukininkų išpuls arba bernausti pas tuos ateivius, arba kraustyti iš Lietuvos i svetimą šalį.

Baigdami šį raštą mes atkartosime trumpai tai, kas buvo augščiau pasakyta.

1. Emigracija darbininkų parodo, kad darbininkų gyvenimas svetur yra geresnis, ne kaip Lietuvoje.

2. Emigracijos sulaikyti negalima, nepagerinus darbininkų buvimą Lietuvoje.

3. Nesirūpinant nė ukininkams nė valdžiai apie pagerinimą darbininko buvio, negalima nė tikėtis susimązinimo emigracijos ir atpigimo darbininkų.

4. Pabrangus darbininkams ukininkai priversti yra vesti ukes nauju budu, pagal naujos galdynės moksliskus nurodymus.

5. Naujas budas uktverystės reikalauja nuo ukininkų didesnio susipratimo ir apšvietimo apskritai, o ypatingai šakoje žemdirbystės. Ukininkams reikalingi yra a) tam tikri laikraščiai ir knygos b) mašinos ir nauji žemdirbystės įrankiai c) yvairus mešlai, naturališki ir pramanyti d) yvairios ukiškos draugystės su knygynais ir muzejais*) e) ukiškos mokyklos g) ukiškos parodos i) labdaringos draugystės k) ligonbučiai. ...

6. Apsileidimas ukininko tai jo prapultis.

Ukininko Sunus.

Oi mergytės, oi sesytės.

(Gaida: „Oi tu sakal sakalė!“).

Oi Mergytės oi sesytės, Lietuvos dukraitės, Prašau, stokit už tėvynę, bukit lietuviutės. Ar nematot, kad atgijo tėvynė Lietuva: Daug lietuvių, mūsų brolių, dėl tėvynės žuva. Baisus šturmai mus tėvynę drasko didi vėjai, Nekaltus brolius kankina gudai niekadėjai. Savo tėvynę pamynė lietuvių daugybė, Ant lietuvių viršų gavo gudų prakeiktybę, Jau lietviai kas valandą i prapultį slenka, Kad Lietuva sunų savo turi skaitlių menką,

*) Muzejum vadinasi surinkimas iš kokio nors mokslo šakos pavyzdžių, įrankių ir kitokių daiktų, išaiškinančių tą mokslą matomu aiškiu budu

Kad suspausti tiktai vargo lietuviai dejuotų, Nejudami i pragaro dugną nuvažiuotų. Prakeikts gudas prieš lietuvių drąsiai atsistojęs Su nagaika, ik debesų baisiai išsišijojęs, Nor lietuvių-vargdienėlius kuogreičiau praryti, Apšviestiesnius rupinasi Sibirian varyti. Tu, kraugeri, tu plėšike, nors mane užsmauksi, Bet neilgai tu putuosi: pats galą sulauksi! Kad lietuvių pasibustų ir akis atmerktų, Nė nuskriaustas, nė suspaustas, nė vienas neverktų. Ačiu jums broliai lietuviai, kurie pasibudot Ir darbuotis dėl tėvynės jau tuli sujudot. Dabar meldžiu, seserėlės, Lietuvos dukrėlės, Nors širdingai paklausykite tos mano dainelės, Te pražiba jus akelės džiaugiasi širdelė, Te sukuria ugnies meilę nors šita dainelė, Daug galėtum padaryti, kad būtų vienybė: Kur daug galvų ten išmintis, nauda ir galybė, Tik mergytės tik sesytės jau ne'tsisakykit, Su lietuvių broliais savo tą darbą varykit. O sulauksim tos dienos, kada pasidžiausim, Skambės Lietuvos dainelės, kada laisvę gausim. Sudiev šendien, kitą laiką daugiaus pakalbėsime, Bus linksmybė, kad i vieną kuopą susidėsime.

Kl.

Tėvas ir sunus.

(Užbaiga.)

Pati Vileikienė su savo tėvais niekados nesusilaikydavo akyvaizdoje sunaus aimanuoti ir skūstis ant šykštumo ir kietumo savo vyro. Vileika vėl turėjo savo namiškius laikyti baimėje, gerai numanydamas, kad jeigu nors šiek tiek nusileistų, tai galėtų čion vėl įvykti tokia tvarka, kurią kaimynai sulygindavo su ratais be atsajų. Lengva numanyti, kad augantis tokiose sąlygose vaikas daugiaus bijojosi savo tėvo, negu mylėjo. Ypač kad, senelių ir motinos lepintas, buvo tėvo dažnai bargas ir prie darbo verstas. Žiemus laike pats tėvas ėmė paaugusį jau Jonelį mokinti skaityt. Vėl neapsiėjo be barnių. Motina vaiką pamokino nuo pradžios lenkiškai poteriauti, dabar tėvas ėmė jį versti lietuviškai ir skaityti ir poterius kalbėti. Tėvas, žmogus visuomet nelabai šnekus, retai ir su vaiku šnekėjo. Bet nuolat girdėdamas, kaip namiškiai vaikui įkalbinėdavo, kad lietuviška tai kamų, prašėiokų kalba, paėmė vaiką vieną gražią pavasario dieną ir išvedė iš „akalicos“. Užlipęs ant neaugstų kalnelio, nuo kurio vienok galima buvo apnatyti visas triobas „akalicoje“ ir aplinkinius laukus, klausė sunaus:

— Ką tu čion matai, Joneli?

Vaikas nesuprasdamas tėvo klausymo, žiūrėjo i jį nusistebeįsusiomis akimis. Tad tėvas vėl tarė:

— Jug tu matai „akalicos“ visas triobas?

— Matau.

— Tai pasakyk, keno už vis gražiausios?

Vaikas linksmai prasijuokė:

— Žinoma, kad musų.

Žiurėk dabar į riežius lauke, kur gražiausiai želmuo žaliuoja?

Vaikui akys sužibėjo iš džiaugsmo.

— Musų, tik musų! Žiurėk tėtusi, jug Šimkevyciaus riežiai visai neapsėti, ir Rimavyčiaus vandens išgulėti. Tingėjo mat nuleisti, bet ir kitų vis prastesni už musų.

— Tai ar žinai, vaikeli, kodėl musų geresni?

— užklausė vėl tėvas. Bet vaikas tylėjo, rasi: nenumanydamas, ką atsakyti, rasi užgautas nepaprastu skambėjimu tėvo balso. Vileika, atsidusęs, pratarė: žodžiuose jo suskambėjo ne tik visi stygai nelaimingo žmogaus širdies, bet ir didelis stiprumas dvasios.

— Tai žinok, vaikeli, juog dešimts metų atgal, kaip aš čion atėjau, tai kur tu matai dabar musų gražias naujas triobas, riogsojo tik laužai, kur tu matai puikų želmenį, tiesėsi pudymai, vien svėrės ir varpučiai žaliavo. Jug ir pirma valdė tą žemę žmonės, bet ar žinai, kodėl jie taip ją apleido? Už tai, kad čion jie ateiviai, kad jie sau svetimos padangės lizdus sukrovė.

Kad jie negal turėti tokios meilės, kaip mes, prie tos žemės, kurioje musų tėvų tėvai savo kaulus guldė, savo krauju kiekvieną grumstą aplaistė! Į mus prataria čion pelenai visur po musų kojomis besiilsinčių bočių! Jų dulkės šaukia mus, kad mes jų neapleistume, kad mes garbintume ir užlaikytume tai, kas jiems buvo brangiau už gyvastį ir už ką jie savo galvas padėjo. Žinok tada, vaikeli, kad tu priguli prie tos žemės. Sukeltum prieš save netik grabon linkstančio tėvo prakeikimą, bet ir pelenus numirusiųjų, jeigu apleistum tas brangias dulkes ir išsižadėtum prigimtos kalbos ir to Dievo, kursai vis tai mums suteikė iš savo malonės.

Tardamas, paskutinius žodžius, Vileika pakėlė į dangų akis ir rankas. Meldė turbūt dangaus palaiminimo savo vienturčiui, nės akyse jo žibėjo įkvėpimas ir, tarytum, atsitraukimas nuo viso žemiško. Jonelis verkšleno. Tėvui rankas nuleidus, paėmė jis kairiąją ir prispaudė prie savo degančių lupų. Dešiniąja ranka tėvas padarė kryžiaus ženklą ant jo galvutės ir tykesniu jau balsu pratarė:

— Te Dievas tau suteikia visuomet toki stiprumą, kad tu niekados tiesiaus kelio nepamestum.

Nuo tos dienos Jonelis, nors ir neigijo didesnio drąsumo prie savo tėvo, bet kiekvienas tėvo žodis tapo jam šventu prisakimu. Nustojo verkšlenti, ganydamas arba imdamas knygas. Jug vaiko širdis ir protas, tai tarytum knyga, ant kurios tuščių lapų žmonės ir gyvenimas

gali papiešti ir kuopuikiausius paveikslus ir niekam netikusius palaikus.

Kad tėvai numanytų įkėpti meilę savo vaikams, kol jie namie auga, prie viso ko doro ir teisiaus šioje pasaulyje, tai nė baisiausi musų priešai neišvestų jų iš kelio. Atiduoti toki vaikai į mokyklas, numanytų mokslo grūdus atskirti nuo nuodų, kuriais jiems šiandien širdį ir sąžinę dažnai užmigdo ant amžių.

Vileika, nors mažai išgudrintas, bet žmogus, kaip sako, jau šiek tiek akis prasiužinęs, su sveika ir jautria sąžine, neapleido nieko, kuo galėjo savo vaiką patraukti prie dorumo ir darbo. Jei nelaimingos sąlygos jo namuose ištraukdavo kartais iš jo lupų kartesni žodelį, tai kiekvieną sykį teisinosi prieš sunų. Teip, iškolięs piktume savo uošvį šunbajoriu, tardavo sunui:

— Jug ir tarp bajorų yra gerų žmonių. Kiekviena tauta turi ir turėjo savo bajorus. Senoje gadyneje žmonės užsielpindavo sau bajorystę geriais darbais. Žinoma, ir vaikų vaikams malonu gėrėtis savo pranokėjų nuopelnu. Bet atsitinka, jug ir geriausių tėvų vaikai išklysta, tai ką kalbėti apie tokių vaikų vaikus. Žmonės, mat, prasimanė vadinti šunbajoriais tokius, kurie savo nedorybėmis tėvų garbę kojomis mina. Iki Joneliui nesukako devynių metų tėvas laikė jį namie, pats mokindamas. Paskui nuvezė į gimnaziją. Atsisveikindamas su sunum tarė. — Atmink visuomet, kad aš sunkiai dirbu, bet nesigailėsiu nieko, kad tik tu mokintumės. Juo augščiau kilsi, tuo didesnė man bus garbė. Vaikas stengėsi mokintis iš viso vieko. Nors nuo pradžios ir apiesunkiai jam buvo, bet paskui pirmu mokintiniu ėjo iš klasos į klasą. Buvo jau įstojęs į ketvirtą, kaip prieš pat egzaminą sušaukė direktorius mokintinius ir apskelbė, juog iš priežasties cecoriškos dienos mokintiniai turės atskaityti už viešpataujančią esybę maldas, naujai nuo ministerio apšvietimo tam tyčia atsiūstas. Mokintiniai išgirdę tokią naujieną, po kelis iš kiekvienos klasos nubėgo pas savo ėpnigą klausiti, ką jiems daryt tame atsitikime. Kunigas išaiškino vaikams, juog katalikai gali skaityti tik tokias maldas, kurias jiems jų dvasiška vyresnybė paskyrė: visas kitas turi katalikai atmeti, kaip netinkančias jų tikėjimui. Vaikai, pripratę prie nuolatinio persekiojimo iš pusės savo moksliškos valdžios, didei nusiminė, nės suprato, kad juos laukia sunki valanda. Todėl viens į kitą žiurėjo, tylėdami ir persigandę, nės žinojo, juog direktorius už prieštaravimą savo norui nepasigailės jiems ir sunkiausio nubaudimo.

Atėjo liudnas rytas. Vyriausioje klasoje lekcijos prasidėjo ankščiausiai. Paskui direktorius

įėjo į ketvirtą, kurioje pirmu mokintiniu buvo musų Jonelis. Didelė tyluma viešpatavo klasioje. Ant vaikų veidų matyt buvo sakomas nusiminimas ir slepiama vidurinė kova, nės jau išgirdo, kad aštunta klasią atskaitė maldas. Direktorius, užlipęs prie savo stalo, iškilmingu balsu pratarė:

— Sulaukę tokios iškilmės, dėkavokime Dievui, kad mums suteikė iš savo malonės čion šiandien susirinkti. Siųskime prie jo sosto iš gilumo širdies plaukiančios maldas už užlaikymą mums musų valdovo. Vileika, imk tas maldas ir skaityk; mes sekime tavo žodžius.

Vileika atsistojo ir, išsitiesęs, kaip stygas, stovėjo rankas žemyn nuleidęs. Direktorius kišo vaikui popierą su maldomis, magnetizuodamas jį savo akimis. Tykumas užstojo dar didesnis suskaiytum, rodosi, tų išsigandusių vaikų širdelių plakimą. Trumpai tvėrė ta valanda, bet išbaugintiems mokintiniams pasirodė, kad tai amžius. Pagalias išgirdo jie, kaip Vileika prabilo balsu nuilsusiu, iš sujudėjimo, persimaičiusiu, tarytum iš grabo kylančiu: — negaliu skaityti tos maldos, aš katalikas.

Direktorius krutėlėjo. Jo akise sužibėjo pikta ugnis, bet susilaikė ir tarė švelniu balsu:

— Nusidėjimo nesibijok. Jeigu skaitymas tų maldų būtų nusidėjimu, tai tik ne jums, bet ministeriui, kursai jums tas maldas pavelyja skaityti.

Pabaigęs tuos žodžius, direktorius vėl kyštelėjo maldas Vileikai. Bet tas, nepasijudinęs nė iš vietos jau tvirtesniu balsu atrėmė:

— Negaliu skaityti!

Čia jau direktorius, kuriam baisus piktumas ne tik akyse sužibėjo, bet ir visą veidą į kruvą sutraukė, ėmė šaukti ne savo balsu:

— Ar tu žinai, ką tu darai? Ar tu išmanai, kad neišpildymas ministerio paliepimo lyginasi maištui? Jug ministras pildo valią ciecoriaus; ar žinote, kur vieta tiems, kurie ciecoriaus neklauso?! Ten! kur kirmyja žmogžudžiai, vagys! Siberijos kalėjimuose ir kasyklose! Areštantų rotose atsidursite, jeigu neklausysite! Paskutinių sykį aš tave klausiu, Vileika. Bet tu man aiškiai sakyk. Ar skaitysi, ar ne?

Pirma išsitiesęs Vileika susilenkė, galva jam žemyn nusviro. Ant nulenktų žemyn akių nerviškai virpėjo vokai paraudonavusieji nuo užlaikytų ašarų. Kaip sunkiausios uolos vertėsi skaudus direktoriaus žodžiai ant vaikiškos sąžinės. Bet žodžiai tie pažadino kitus, tarytum senei užmirštus, bet neišdilusius širdies gilume: „Sukelsi prakeikimą ne tik savo tėvo, bet ir tų dulkių Neišsakomai sujudinto vaiko akyse sumirgėjo mėlynas dangus viršum jo sodžius, sušlamštė pažįstamų laukų žolynai, pajuto jis ant savo galvos tėvo laimiančią ranką. Tas atminimas įkvėpė vėl

gyvybę į vaiko apmirusią širdelę. Pakėlė akis ir drąsiai žiūrėdamas į savo kankintoją prabilo. Suskambėjo dabar aiškiai ir balsiai iš vaiko lūpų: — neskaitysiu!

— Pašol iš klasių! Iš gimnazijos! Žinok, juogiai mokyklų durys užskleistos maištininkams! — rėkė laukinio žvėries balsu direktorius. Vileika išballo, kaip popiera, bet apsidairė aplink ir ėjo. Direktorius, susivaldydamas, vėl užklausė mokintinių:

— Katras iš jūsų dabar skaitys maldas?

Bet vaikai padrausinti draugo narsumu, igyjo norą pasirodyti ne prastesniais už jį ir šaukė visi vienu balsu:

— Neskaitysime! nė vienas neskaitysime! Direktorius, nors baisiai iširdęs, bet persiliudyjęs, kad nieko ne laimės, tarė:

— Nusiraminkite! Aš pats skaitysiu! Klausykite!

Bet vaikai, dabar pajutę savo viršų, rėkė jau be kokios baimės:

— Mes neklausysime! Mes išeisime! Musų tikėjimas neleidžia mums svetimų maldų nė skaityti, nė klausyti.

Nieko jau nelaimėjo direktorius, nė maldavimu nė bauginimu. Kaip vienas žmogus, visi mokintiniai atmetė svetimas maldas.

Jonelis Vileika tuotarpu slinko namon sunkių ir skurdžių minčių prislėgtas. Viena valanda pražudė visus jo troškimus, sulaužė gyvenimo siekį. Užvis daugiausiai griaužė jį klausymas: ką pasakys tėvas? Ar pagirs, ar rasi išmėtinės jo pasieltimą? Rasi tėvas būtų atradęs kitą kelią išeit iš tokios kliuties?

Pagrįžęs namo ir nenorėdamas, kad kas jo susigraudinimų matytų, pargriuvo vargšas ant lovos ir priegalyvyje skandino savo ašaras, troškino skaudžius vaitojimus, kurie veržėsi iš suspaustos sopolų ir abejojimo krutinės.

Išsiverkęs parasė pas tėvą trumpą raščiuką, pranešdamas, kad jis tapo išvytas iš gimnazijos už neskaitymą rusiškų maldų.

Neilgai trukus, pradėjo grįžti ir kiti mokintiniai, jo draugai. Visi žiūrėjo, nuliudę, į Jonelį. Neturėjo jie drąsumo į jį pratariti, jį nuraminti. Juto, kad per trumpą valandą jų draugas pasikėlė daug augščiau už juos visus, kad jie nelygus jam. Kiekvienas tik troško kokių nors būdu išreikšti savo guodoną jo tvirtumui, jo augštam supratimui teisybės.

Kiti gal ir nesuprato dar kodėl, bet visi juto, kad jų draugas ką nors didei iškilmingo atliko.

Tėvas, gavęs tokią žinią nuo mylimiausio savo vienturčio, metė viską, visus darbus ir rupestis ir skubino prie jo. Vos sanvaitė po išsiuntimo laiško praslino, atvyko senis Vileika. Rustus jo veidas turėjo dabar beveik laukinį išreiškimą. Išlipęs iš vežimo, nenusikratė nė

šiaudų, kuriais aplipę buvo visi jo drabužiai ir plaukai, ir ėjo tiesiog į gimnazijos direktoriaus gyvenimą.

Direktoriui, atėjusiam su juo šnekėti, metė rusčiu balsu klausymą, o jo akyse žibėjo nesmagi ugnis beveik iš proto einančio žmogaus:

— Už ką išvarėtė mano sunų iš gimnazijos?

— Už tai, kad nenorėjo melstis už cecorių — atsakė direktorius neramiai, nės matyti persigando truputį įnirtusio milžino.

— Tai neteisybė! — suriko tas paskutinis — Mano vaikas išvažiavo iš namų pamokintas melstis už visus savo artymus.

Direktorius, nusiminęs ir persigandęs, tylėjo; Vileika, visas drėbėdamas, suspaudęs kumščias, rėkė:

— Gal norėjote mano vaiką priversti melstis iš stačiatikių knygų?

Direktorius netvirtu balsu atrėmė:

— Rusiškas maldas turėjo jis skaityti. Išgirdęs tuos žodžius Vileika pašoko, kaip baisiai ižeistas žvėris, ir išrodė, kad jis tą menką žmogutį sugniauž savo kumščiose. Ir direktorius glaudėsi prie sienos, apsižvelgdamas, kaip išsisukti iš nagų iš galvos einančio milžino, užstojusio jam dabar kelią. Bet ir Vileika atsipeikėjo, susivaldė ir jau ramesniu balsu tarė:

— Nenoriu žudyti savęs ir savo doro žmogaus vardą! Bet žinok tu, budeli, kad jeigu mano vaikas būtų jusų maldas skaitęs, bučiau jį savo rankomis teip nuplakęs, kaip nuplaks jus visus Viešpats teisinga ranka už mūsų žudimą vaikų!

Direktorius, pasinaudodamas iš atlyžimo savo nemeilais svečio, brukio jam į rankas sunaus popierias.

Vileika paėmė jas ir, trenkdamas durimis, išėjo. Nuėjęs pas sunų, atrado jį skurdžiai verkiant tai-gi, netardamas žodžio, apkabino ir spaudė prie savo širdies. Ilgą valandą stovėjo teip viens prie kito glausdamiesi, didei sugraudinti, tėvas ir sunas. Ant galo tėvas tarė:

Griši į tėviškę, suneli! Dirbsi, kaip tavo tėvas dirba! Norėjau tave matyti augštai! Pražudė tą mano viltį prispaudėjai, — bet neištengs jie pražudyti mūsų širdyse meilės Dievo ir gimtinės šalies. Juo gausiai ašaromis, prakaitu, ir, reikalui priėjus, krauju ją apliesime, juo brangesnė taps ji mūsų vaikams.

Bitė.

Mūsų daktarai ir aptiekos.

N-tyje gyvena daktaras G., kuris ligoni išmeta laukan ir da apkeikia, jeigu tas neprietenka kelių kapeikų iki pusrublio. Kas netur pinigų, tą, žinoma visai negydo. Nuėjęs į N-čio

aptieką, kurią laiko aptiekrninks Z. toks jau lupikas kaip ir G.: juodu abudu susitarę lupa nuo žmonių pinigėlius kaip tik gali ir prašo už vaistus dešimtis syk daugiau, nekaip priguli. Dėl to prakeikto brangumo žmonės išsimislyjo eit į Prusus vaistų pirkt, ten apseina daug teisingiau, ir vaistai pigesni. Viena moteriškė pasakojo teip: „Aš buvau su liga savo pas G. jis man parašė receptą, su kuriuo aš nuėjus į Prusus, pirkau vaistus, už kuriuos užmokėjau 5 kapeikas; kitą sykį paso neturėdama pačių vaistų nuėjau į N-čio aptieką su tuo pačiu receptu, bet čia užprašė 40 kapeikų; aš žinoma vaistų nepirkau ir išėjau sau iš aptiekos“. Vieną sykį pulkas žmonių šneka ant rinkos taboka vaišinasi. Priėjęs klausiau, ką jie šneka. Ugi šneka nuo daktarų. Viens ir užvedė toki klausymą: „Du daigtai ant svieto negerai stovi tabokiaus nosis ir daktaro pirštas: tabokiaus nosis, kad but augštyt, tai taboka neišbirtų, o kad daktaro pirštas, turētu akį tai kur tik kištų pirštą ten pamatyti, kas kenkia, o dabar kad pasisekė, kaip žuvininkui žuvis ištraukt iš vandenio, tai gerai, o kad ne, žmogau kad nori mirk tik pinigų atiduok.“ „Et ka čia vyrai daug apie tai kalbėt: tie daktarai ir aptiekoriai dėl prastų žmonių daro kaip miegodami. Še, paklauskiet kaip man pernai tikos. Mano merginai iškilo skaudulys ant kojos; nusivedu pas G. Jis apžiūrėjo, apčiupinėjo — esą blogai, palei kaulą skaudulys kyla į Karaliaučių turėsi vežt. Toliaus pridėdai, kad teip labai blogai da nēr, but galima ir čia pagelbēt tiktai pinigų reikės „ato, brangei kaštuos.“ „Na, sakau, ką ponas dabar darysi, reiks — reiks *į balą puoles sausas nekelsi* tik darykit ką jus žinot“. G. net akys prašvito ir pasake: „Ato reikia pašaukt kitą daktarą ir turi eit į aptieką tokių liekarstų parnešti, skandulį pradursim ir tų liekarstų įleisim tai ir bus gerai“. Parašė receptą, aš nueinu į aptieką, aptiekorius į receptą pažiūrėjo, pauostė ir pasakė: užmokėk 98 kap. ir ateisi po dviejų adynų. Aš paprašau greičiau daryt ir jis pradėjo vaistus dirbt. Pasvėrė kokių ten „prošku“, išpylė į toki stotkelį ir pradėjo tryt, trynė, užsypylė tokio skystimo, vėl trynė, ant galo išsišiepęs pažiūrėjo ir išpylė lauk, vėl pasvėrė tokiu jau prošku antru sykiu ir vėl pradėjo tryt, trynė vaistus vis apkeikdamas, ant galo sutrynęs supylė į bonkutę, man padavė ir liepė eit sau, aš nubėgau pas G. tas sutrepėjo ir net užkeikė: „co do diabla teip ilgai veikei“? Aš atsakiau: „nepykit, ponas, aptiekorius pirmas liekarstas darydamas pagadino, reikėjo laukt kol kitas padarė, dėlto teip ilgai ir užtrukau. G. pažiūrėjęs į vaistus, suriko: „co do diabla, kad jis ir šitas pagadino, te nešk jam, o tegu padaro gerai“. Parašė da laiškeli aš su tais vaistais ir su laiškeliu į aptieką. Aptiekoriui, žinoma

mano sugryžimas nepatiko. Aptiekorius ir jo gizelis vėl abudu ėmėsi daryt vaistus.

Kada vaistus padarė, vėl reikalauja nuo manęs užmokesčio, aš neduodu pinigų, jie man vaistų neduoda, aš vėl sugryžau pas G. pasakiau, kad jie reikalauja antro užmokesčio, vėl užkeikė: *co do diabla* negal but, te šitą laiškeli, o kad neduos aš pats nueisiu“. Mano net puspadžiai nuplyšo iki tuos vaistus padarė, vos-ne-vos iš trečio sykio ir tai da kraipė, kratė klunkuriavo plėčkutę, uostė, ant galo užkeikė ir buvo geros liekarstos. Paskui pasivadino pelčerį ir pradėjo darbą, tą skaudulį pradūrė matariją ištraukė, ką buvo suskaudėta, tą vaistų nė pusę nesupylė į tą skaudėjamą, kada viską pabaigė pareikalavo ir atėmė du rubliu, pelčeris pusrubli, už vaistus reikėjo užmokėti rublį — tai matot, vyrukai, kiek išėjo pinigų.

Kitą sykį vėl atsitaikė man buti su liga pas G. aš pasisakiau, kad eisiu į Prusus vaistų, kaip galėdams gina mane nuo Prusų kanečnai liepia imt vaistų N-tyje; aš papeikiau, kad čia niekai aptieka, brangiai ima, negerai padaro vaistus, tai vis pasistiebdams aiškino „čia aptieka gera ir teisinga, o kad tuosyk iš trečio sykio vos padarė vaistus, tai aš kalts negerai receptą parašiau, da tu džiaugkis, kad nereikėjo trisų po rublį mokėt, šičia teisinga aptieka, teisingas aptiekorius!“ O tenai Prusus jus tie durni prusai prigauna, tenai nepirk liekarstų“.

Dabar jau per N-čio tamožnę neleidžia nė jokių vaistų iš aptiekos nešt, turbūt N-čio aptiekininkas papirko tamožnės sargus, pirma budavo valia nešt visoki vaistai. Ir dabar per kitas tamožnes valna nešt tik per N-čio tamožnę nevalna, sargai vaistus išlieja, ir bonkutę sumuša. Kas tai per prakeiktis to Z. ir tamožnės sargų: jie teip su žmogum apseina, kaip su gyvuliu, o žmogelis mislyja, kad teip ir reikia, teip Dievo duota kenčia vis išsišiepęs, ir laukia Dievo malonės, kad jis išvalnytų iš visų vargų atsiųsdamas smertį ir primtų į amžiną dangaus karalystę.

Bijūnas.

Korespondencijos.

Suvalkų gub.

Naum. pav. *Griškabudis. (Geruliai).* Perskaitęs laikraštį „Vienybė Lietuvinkų“ № 26 šių metų užtėmijau korespondencija iš Gerulių kaimo Griškabudžių gminos, apie Baltrų Baltusį, kaip tėvynės išgamą, kuris papildė begėdišką judoystę pereiną pavasarį 1899 m. skusdams savo sunų Motiejų Baltusį policijai, buk jisai skaito ir platina lietuviškus raštus; perskaitęs

minėta korespondencija labai nusistebėjau, ir nenorėjau išsyk tikėt, bet patyręs teisingai pranešu „Ukininko“ skaitytojams, kad B. B. yra tikrai parsidavęs velniui su savo begėdiška judoyste ir nedorybėmis, drįsdamas skusti savo tikrą sunų maskolių policijai. Bet negana to, pirmiau da budamas šaltyšium teip-gi skundė žemskiams Baltrusių kaimo Žilineką, kad tasai prilaiķas šautuvą, bet šiuom žygiu nepasisekė žmogų įkasti, mat šuns balsas ne eina į dangų, kaip sako priežodis. Su savo pačia B. B. labai nesutinka, per tai ir vaikų savo baisiai neužkenčia. Dėlto pranešu doriems lietuviams, saugokitės B. Baltusio, nepadukit jam rankos, nekalkėkit su juom, kad kartais ir kitą koki gerą žmogų ne įkastų.

O broliai! ar ilgai da mes turėsime tarp savęs tokius judoistus, šnipukus, laikas jau butų mums susiprast ir pradėt galabint visokius latrus, tą syk pasiliautų judošiavę.

P. Pajuris.

— Šimet per Mikolines Griškabudyje atsitiko žmogžudystė — užmušė ukininką Mureiką iš kaimo Mureikų (parap. Griškabudžio). Jisai su kitais savo draugais girsnojo karčiamoje iki vėlybam vakarui ir jau gerai užsidrožęs ėjo namon važiuoti; jo arkliai buvo pastatyti ant pruso Anskaičio kiemo. Minėtas Mureika su kitu savo sėbru Verpikų Klimaičiu, nuėję pas arklus, įėjo į to pruselio butą ir, sako, pradėjo jiedu tyčiotis iš susirinkusių ten mukarų, ir buk užtai Anskaitukai juos ėmę mušti. Vienas Anskaitukų prisipažino, juog jis užmušęs Mureiką vyšnine lazda ir tapo sumistas. Klimaitį-gi teip-pat smarkiai sumušę ir sumušą nugabenę pas žemskių „staršą“, kuris da jį smagiai apkulęs; mat, jam buk pasakę, juog Klimaitis užmušęs žmogų. Vienok Griškabudyje tuojaus pasklidō gandas, buk ir pats žemskių starša prigulėjęs prie tos žmogžudystės, nės jis ant Mureikos turėjęs piktumą ir tą dieną keršyjęs ant jo. Jug ir a. a. Mureika buvęs labai smarkus ir didelių pajiegy vyras ir ne vienam, esą, užpykintas plaučius kumščia apkulęs.

— Neperseniai Griškabudžio valsčius antrą kart rinko vaito kandidatą, nės išrinktąjį pirmą kart valdžia netvirtino, kad nebuvęs trijų metų tam valsčiuje ukininku savininku. Antrasis rinkimas kandidato buvo gano ypatingas. Tarp norinčių buti kandidatu buvo Bijotų Urbanavičia, tik ką numestas nuo vaitų. Jo-gi, kaip jau žinoma skaitytojams, valsčionys visai nenorėjo rinkti nė ant kandidato, vienok nežiurint ant to jis tapo išrinktas ir da-gi beveik visų vienu balsu! Tik pažiūrėkit!... Susirinkimo pirm-sėdžiu buvo vienas iš „svoločevų“ pavietos viršininko pagalbininkas Ozarevič.

Jisai valsčionių užklausė maskoliškai šiteip: „kas nenorite rinkti Urbanavičios, tai pakelkit

*) Kaip žydo bezmėns!

kepuros“. Vaitas tą patį atkartoję valsčionims lietuviškai štai kaip: „Kas norite rinkti Urbanavičią, pakelkit kepures“. Štai keletas ir pakelia kepures. Na, ir pamatė „Svolocėv“as“, kad visi valsčionys nori Urbanavičios, nės kepures pakėlė tik mažumėlė, ir su dideliu džiaugsmu sprudo į kanceliariją statyti prigovoro (mat, jau jis prieš tai buvo prisizadėjęs Urbanavičiai padaryt jį nors kandidatū). Valsčionys-gi suprato, kad juos ponai prigavo, tuojaus šoko prie pirmsėdžio aiškindami, kad jie Urbanavičios nenorį ir nė vienas nerinko, bet jisai nė klausyt apie tai nesileido ir padarė darbą savaip.

Vienok valsčionys tuojaus davė skundą į augštesnę valdžią ant neteisingo išrinkimo Urbanavičios kandidatū. Žmonės už tokių sauvališką pasielgimą „Svolocėv“a rusčiai keikė tarp savęs, bet-gi radosi ir toki, ką ji užtaravojo teisindami, kad jis būvęs visai girtas ir pats nenusimanęs, ką darė; jie labiau kaltina Griškabudžio kleboniją, kad pavelija ten visokiems „Svolocėvams“ gulėti po kelias valandas pas bosą kunigiškos degtinės.

Sintautietis.

Kalvarijos pav. Krosna. Mažam sodžiui Krasenkov gyvena Jurgis Franckevičius šaltyšius didelis žemskių sėbras ir pagelbininkas. Per selskos kanceliariją policija pasakė 1899 m., kad šaltyšiai pajusė savo sodžiui muškietą tuoj pasakytų policijai. Pirmu išpildytojum to įsakymo buvo augščiau minėtas J. F. Kaip tik pajuto, kad jo kaimynas ir kumas Domininkas Valutkevčius turi muškietą ant dviejų mušimų, tai ir nepatingėjo savo senos ir silpnos sveikatos sukratyti, ir nepasigailėjo savo juodbėrių žirgelių vaikiyti 8 vioristus kelio ir Rudaminą, kur gyvenę žemskių starša ir apskundė tą biedną žmogų, kuris tą muškietą turėjo tik savo apsigynimui nuo vagių ar kokių iškadarių, ba navet ir ant medžionės niekad nevaikščiodavo. Tuojaus žinoma gavo nuo staršos pagirimą: „maladec“.

Atvažiavo starša į Krosną, pasiėmė žemskį ir šaltyšių J. F. ir atvažiavo 23 d. spalio pas D. Valutkevičių, ale nerado jo paties namie. Seimyninkė pamačiusi persigando, iš nusigandimo apalpo, ant žemės parpuolė ir mažiukus vaikus labai pergandino, ir tie ėmė visi verkti ir klykti teip, kad net ir pačiam staršai pagailo moteriškės, ir tuoj liepė šaltyšiui atnešt vandenio ir apčiršt tą nelaimingą moteriškę. Kada atsigavino toji moteriškė tuo ir ėmėsi *ponstva* už savo darbo, perkūrė viską stuboj, bet nieko nerado. Žemskiai išėjo lauk pasikalbėt, o šaltyšius J. F. liko viduj kaip suramintojas savo kaiminkos. Moteriškė žinodama nieko pikto savo artymui nepadariusi ir įsitikėdama savo mylimam kumui klausia, kaip tikriausio bičiulio: „mielas kumuti, kažin kas dabar

bus“? o jisai atsako: „žinai kur stovi, tai perkavok, ba sugryžę dar jieskos“. Toji nelaiminga moteriškė teip pamokinta pasigriebė muškietą iš užslėptos vietos ir po savo ilgom moteriškom drapanom užsileidus atsisėdo ir pasiėmus mažą kudikį žindė ir rami sėdėjo. Tuom tarpu įėjo žemskiai į stubą, bet gudrus šaltyšius neleido savo ponams ilgai save vargyt ir jieskot, bet tuo prišokęs prie durių kažin ką į staršą maskoliškai pasakė, tai starša tuo pribėgęs prie moteriškės ištraukė iš po drapanų muškietą ir išsivežė drauge į selskos kanceliariją ir surašė protokolą ant D. V. ir padavė augštesnei valdžiai. Už tai parėjo D. V. kaip valdytojui mažo turto atsėdėt Kalvarijos kalėjime penkias paras. Na ir paėmė tą spakainą ir taikų žmogų ir uždarė drauge su visokiais žmogžudžias ir „latrais“, o nameje moteriškė verkė ir dusavo su mažais vaikeliais per penkias paras, savo vyro laukdama, o gudrus šaltyšius linksminosi išpildęs tikrai įstatymą savo žemskių. Mat kokia meilė tarp artimų kaimynų ir giminių.

— Nelaimingas atsitikimas pasidarė 5 dieną liepos 1900 m. Staniulis iš Sakininkų buvo atvažiavęs į pagelbą murininkams, kurie murino šventorių Krosnos, ir buvo pasiūstas atvežt vopnos nuo klebonijos dvaro, ir sustojus jam pas duobę kalkių šunes sulojo arkliai pasibaidė ir ėmė bėgt. Staniulis sugriebė už vadelių, bet ir jį patį partrenkė ir pabėgo, o kada išbėgo per vartus į kelią tam tarpe lydėjo iš bažnyčios nabašninką į kapus. (Krosnoj pro klebonijos vartus eina kelias į kapus). Kunigas jau buvo praėjęs ir nabašninką buvo pranešę, o tiktai nekurie žmonelės paskui ėjo, o tai ir užpuolė tie pabaidyti arkliai ant tų žmonių ir vieną moteriškę jau senyvą ant daikto užmušė, o kitą senelį skaudžiai pritrenkė, kad ir tas gal neilgai trauks, o viena mergina pamačius kaip tie arkliai tuos žmones trynė, tai iš nusigandimo gavo liga nuomirulį, o tie arkliai bėgdami užtropyjo ant telegrafo stulpų, kur buvo vienas kitų atremtas tai viena nulaužė o kitą kraštą atskėlė ir susilaikė — Labai liudna atsiminus apie Krosnos parapiją jaunimo apsiejimus. Per kožną šventą atlaidų dieną jie turi žmogaus kraujo turėt. Krosnos parapijoj bernai per atlaidines šventes pasigauna žmogų, kuris jiems snapso neperka suskaldo akmeniais galvą, ištekina kraują, ir paleidžia pusgyvį žmogų. Tų bernų tėvai, kaip tik katro sunus papuola po sudu, tai skubinasi savo vaiką išgelbėt ir vėl paleist ant valios.

Kad nors vieni atlaidai apsieitų be žmonių kraujo! kad jie ne apsišlakstytų žmonių krauju, tai turbūt ne apturėtų nė atlaidų.

Žioplų Kristė.

Kauno губ.

Raseinių pav. Švėkšna. Šimet Švėkšniškiai pradėjo statyti naują mūrinę bažnyčią, — pradėjo darbą mažkuo ne visai prie jo neprisiruošę. Iš seno, tiesa, jie jau geidė naujos bažnyčios, bet jau iš priežasties sunkių laikų, kada statymas bažnyčių dar stropiai gudų vyresnybės buvo persekiojamas, jau tai, paskui, iš priežasties netikusio klebono, kuriam mažai terupėjo parakvijos reikalai, negalėjo jokiū būdu to savo noro įkūnyti. Šiek-tiek suvežtų akmenų ir pinigų kelios tukstantų — tai viskas, ką turėjo paruošę lygšioliai užmanomam veikalui. Ir tik pernai rudenį, kada vyskupo tapo paskirtas naujas klebonas kunigas Maciejoski's, su įsakymu imtis už statymo bažnyčios, ir tada tasai vikriaus už pranokėją ėmė pildyti savo užduotį, parakvijonys ištikrųjų suskato prie darbo. Vietinis ponas, grovas Adomas Pliateris, Vilniaus bajorų maršalka, norėdamas parėdyti, kad ir jis teipo-gi nemiega ir nori lygiu būdu naujos bažnyčios, pradėjo reikalauti, kad visupirmu kuogrečiausiai sugriautų senąją bažnyčią, žadėdamas iš savo pusės 10 tukstančių*) pinigais, kiek ten akteinių (sieksnių) malkos, plytų išdeginimui ir kitokios medegos. Tuotarpu žmonės geidė dar bent metus palaukti su griovimu senosios bažnyčios, kad per tuos metus galėtų prisivežti užtektinai akmens ir šiek-tiek plytų išdegtinti. Jų vienok protavimai, rodosi gana teisingi, tapo atmesti, nės klebonas, pastatytas tarp kujo ir priekalo, nusprendė sekti geriaus pono pusę. Užtat žmonėms ir prisiėjo darbus atlikti vienu kartu. Čia mets arti, sėti ir akėti, čia prie bažnyčios darbų eiti ir važiuoti, sugriauti senąją bažnyčią, pastatyti šopą, iškasti naujiems pamatams vietą, pastatyti plytynę, vežti akmenis, kalkius ir tt., o tą viską vienkartin, pavasario sunkiausiam ir brangiausiam artojams laike atlikti. Jeigu tai būtų buvę kaip kitais metais, kada darbininkų buvo pilnai, tai dar pusė vargo, o jūg šimet su darbininkais buvo labai trumpai. Žmonės tą labai gerai jautė, bet to nesuprato nė ponas nė klebonas. Žemaitis-gi kantraus budo, skūstas ant vargo nemoka, tik dantis sukandęs dirba ir pildo paliepinus „iš augšto“...

Bet ir kantrumo nebetenka, kada neteisybė pereina saiką, savo ribą. Mes darbuojamiesi, prakaitaujame, o mūsų grapas garbė už tai renka. Na-gi o kas jį teip garbintų? O-gi mus pat žmogus, tiktai jau kunigo pavydale — Jonas Eidėnas, dabar jau Alsėdžių klebonas. Skaudu tai. Nesenei, rodosi, įsirito į kunigo

jupas, o jau paskubo prisigerti ponų dvasios. Savo korespondencijose, rašytose į lenkiškus laikraščius „Kraj“ ir „Przegląd Katolicki“, vien tik ir pina garbės vainiką grapei Pliateriui už jo energiją „ant Dievo garbės“, už sukurstymą Švėkšniškių prie darbo. Brangus Geradėjau, atmink, kad Švėkšniškiai turi iš seno užsipelnę jau garbę už stropumą viešuose darbuose ir nėra nepaslinkšiais, kuriems reiktų net tokio grapo, kad kurstyti juos prie darbo. Baudžiavos laikai jūg jau praslino. Švėkšniškių pagaliaus nuveikti veikalai, regisi, aiškiai parodo, kad jie daug geriaus moka už patį grapą dirbti darbą ir teipo-gi pataikytų, ir be grapo nurodymų, kuomet jį pradėti. Jeigu-gi teip jau pasitaikė, kad klebonas prikalbėjo žmones sekti grapo patarmę ir tuoj nieko nelaukus griauti senąją bažnyčią, tai dar vėl nėra per daug ką už tai ant garbės grapei pusti į trimytas po laikraščius: ateitis parodys, katros pusės teisingesni buvo protavimai ir ar, teip umai iš pradžios kibus už darbą be tam tikro prisiruošimo, nereiks paskui ilsėtis arba ilgiaus pratesti darbo...

Bet kad jau nėko geresnio nebliko girti ir viską, kas nuo pono paeina, garbini, tai-gi pranešiu, Geradėjau, juog nauji atsidaro proga poną pagarbinti. Stai tasaipat Pliateris, dideliam matyt „Dievo meilė“ užsidegęs, vieną dar maldos namų nepastatęs, jau nori statyti ir antrus..... tik pravoslaviškus. Kaip vienų, teip ir antrų jis pats, tiesa, nestato — tik pirmiems žada duoti kelėtą skatikų, o antriems duoda žemės plotą. Ar-gi tai ne geros širdies ponas? Ar tai ne verta jo pagirti?

Dar kelis žodžius išpultų pasakyti apie Komitetą dėl statymo naujos bažnyčios, kursai labai stebėtinai pas mus surėdytas. Jo sąnarių yra vislab lyg dešim'ies; pirmsėdžiu skaitosi minėtasis gr. Pliateris, — kuom-gi kiti yra, kokia jų užduotis, tai nė patys nežino, gana to, juog yra tikrais klebono pastumdėliais ir pasiuntiniais. Visos-gi knygos ir skaitliai (rokundai) vedami paties klebono. Nesuprantama, kodėl Švėkšniškiai neišrinko sau į Komiteto sąnarius žmonių akyvesnių, kurie būtų galėję kartais ir į knygas pažvelgti, kaip jos ten vedamos, o tokių, manding, Švėkšnos parakvijoje būtų atsiradę užtektinai.

Ant galo dar apie šventorių. Labai šiurkštu pasidaro, kada šventą dieną atvykęs, atrandi ant šventoriaus išmėtytus visur numirėlių kaulus,*)

*) pirma žadėjo 12 tukstančių rublių, dabar-gi mat sumažino lyg 10 ties tukst.; — gerai dar būtų, kad bent tuos atiduotų ir dar nesumažintų...

*) Šventoriaus vieta Švėkšnoj, puikiu, aukštu gotiško stiliaus mūru, rupešnių a. a. Staškausio kunigo, apsi-austa, medžiais mūro viduryje išsodinta, labai puikiai išrodo. Kadangi ji pačioje atkalnėje padėta, tai-gi iš pakalnės labai augštai mūro pusėj yra išpilta. Visa abelnai šventoriaus vieta, kaip dabar, pamatui vietą kasant, pasirodė, yra supilta. Numirėlių-gi kaulai,

o dar liudniaus pasidaro matant, kaip žydai juos apžiūrint kojomis spardo... To tai sulaukė mūsų garbingi prabočiai, kariavę per amžius už mus tėvynės laisvę ir neprigulmę, kad jų kaulai dabar žydų spardomi ir šunų nešiojami po miestelį!!... Visos giminės guodoja tėvų, prabočių kapus, Kynai net ir gelžkelio arti kapų neleidžia maskoliams vesti, kad nedaryti trenksmo ir neramumo ilsintiems ten prosenolių kaulams, o dabar net ir karę už tai su svertim-taučiais veda, — ir lietuviai bei žemaičiai manding kitaip guodojo ir dabar dar guodoja tėvų atmintį!... Jeigu jau klebonas, kurio tai priedermė butų, nepasirupino, kad priderančiai butų vienon vieton kaulai sukrauti, kad nė žydai negalėtų spardyti, nei šunės nešioti, tai-gi jau parakvijonams, užvis-gi komiteto sąnariams reiktų apie tai atminti. Nesuprantama, kodėl tokį daryt skyrių tarp grupų, ponų ir žmonių kaulų. Kada bažnyčia nugriovę, žmonės vien tik iš stigaunumo norėjo pradaryti sklepa pamatyti vietinių ponų laikomus ten kaulus, tai klebonas sunkiausiai uždraudė tai daryti. Kodėl tai? Iš guodonės gal už tai, kad jie ponais buvo ir-gi Kryžėvių ipėdiniais, žudžiusiais mus ir pėrusiais mums kailį! Dėlko tai klebonas, teip stropus pono reikale, neliepė žmonėms sukalti teip-gi skrynios kaulams sudėti ir pašalėje padėjus smiltimis apkasti, kad nieks negalėtų jų ir mėtyti, kaip tai kad padarė su ponų lavonų kaulais?!... Jeigu jau, sakau, klebonui tai nerupėjo, tai-gi jums, Svėkšniškiai, patiems reikėjo jau apie tai jam priminti ir padaryti... Liudnas tai ženklas, jeigu jau ne doriško, tai tautiško susipratimo! Reiktų atminti, kad, jeigu patis, nepaguodoste tėvų atminties, anaipol to nepadarys nė ponas, nė klebonas, nė žydai, nė šunės...

J. Mažagėtas.

Simoniai (Aukm. pav.) Daug yra tarp mūsų žmonelių su nesveiku protu paprastose sąlygose, o jei dar kuris iš jų gauna koki-nors viršininkystės laipsnį, tai jau visiškai protą pameta, — viena iš puikybės prieš savuosius, antra iš baimės prieš savo vyresnybę. Teip Šimonių valsčiaus (Aukmėgės pav.) dešimtininkai vieną linksmą vakarą teip imylėjo savo poną, urėdninką, ir teip mokėjo jam įsisteikt, kad tas maskolpalaikis užsigeidė parodyti savo galybę. Mat, išžiūrėjo, Dovydo užstalėj besėdėdamas, kad visi jo tarnai, dešimtininkai, kuris tik kaip galėdamas, stengiasi pakelti jo nosį, vienas garbindamas jį „*prevoschodilelstvu*“, kitas prisidėdamas rankos pirštus prie savo ausies trečias nešdamas rankoj baltakę, o po pažaste butelius alaus, ketvirtas, meiliai kalbindamas, kas penktas-

žemės gumlojo randami, reiškia, kad čionai nuo seno yra būvę kapai, o gal dar stambeldystės laikuose buvo čia ir žinyčia, arba pilė, kadangi vieta, rodosi, labai galėjo būti atsakanti tam reikalui.

šeštas žodis įkaišiodamas po vieną rusišką, — žodžiu sakant, kas tik kaip mokėdamas, teip teikėsi. Staiga urėdninkui, besibraukiant nuo kaktos prakaitą, nukrito nuo galvos kepurė. Vienas iš vikresniųjų dešimtininkų puolė ją pakelti nuo grindų. Urėdninkas, imdamas iš jo kepurę, kaip suriks: „*Ach ti skatina! kak ti smeješ pereda mnoj stojat v šapke!*“ (Ach tu gyvuoly, kaip tu išdrįsti prieš mane stovėt su kepure!). Tas vargšas, nieko nebesakydamas, greit čiuposi sau už pakaušio; bet jo buta senei be kepurės. Mat, urėdninkui nuo degtinės jau pradėjo tavoruoti akys. Buvo jau užstalėj besnaudžias, tik štai jam lyg prisisapnavo, buk koks-ten storastpalaikis, pasiteisindamas, kad jis ne esąs po urėdninko valdžia, ne tik nepaklausė ir nesurinko po tris gorčius avių, bet dar per visą savo storastavimą nė butelio jam nepastatė. Išties, tai jis nesapnavo, bet aiškiai atminė, kad tas storasta šiandien maišėsi su kitais po karčiamą. Tuoj akis atmerkęs, liepė dviem dešimtininkam atvesti jį pas save. Lyg tuodu surado buvusį storastą, jis, nutvėręs popiergalį ir paišiuką, paršė kažiką ir užlipdė konverte. Atvedus storastą, liepė jam nešti šitą korčiukę pristavui už penkių mylių. O storastos, dar jauno vaikino, buta nekvailo. Tuojau ėmė urėdninko klausinėti: „Nuo ko eina ta kortelė“. „Jeigu, sako, nuo assesoriaus, tai turi but atvira; jeigu-gi nuo tamstos, tai aš neprivalau klausyti. Tamsta man ne vyresnybė. Aš turiu ant savo galvos staršina“. O urėdninko, mat, norėta tik nugalinti, ar nepastatys storasta dar puskvortės, arba ar neduos kokios poros auksinų, kad tik atsivaduotų nuo žygio. — Tada urėdninkas sušuko: „*desiatskije, vozmite jero!*“ — Tie jau buvo besiaartina, bet vaikinai, vikriai išsmukę pro duris, išsilaužė iš tvoros baslį ir pasakė: „lyskite tik artyn! tuoj pakauši pramarmisiu. Nežiurėsiu, nors butų ir patsai urėdninkas!“ Žinoma, nė pats urėdninkas, nė dešimtininkai neišdrįso prisiartinti. Tokiu būdu storasta laimingai parvažiavo namo. Bet urėdninkas nepasikakino tokia užbaiga: geruose išvakaruose sėdo su penkiais dešimtininkais ant arklių ir nujojo pas buvusį storastą, ketindamas jam atmonyti. Vos spėjo peržengti per slenkstį ir paklaust, ar storasta namie, kaip namų šeimininkė, vaikino motina, sugriebs kočėlą: „ko čia, sako, naktimis vazojies. Ligonis štai guli ant patalo, dar čia berekaudamas išgandįsi. Kad imsiu tvot visus, kaip kokius šunis!“ — Suprato dešimtininkai, kad jų ponui nebeišsisukt nuo kočėlo galo; puolė visi prie bobos ir ėmė geruoju prašyti: „dėdienyt, dėdienyt, dovanok: mūsų ponas šendien truputį daugokai išsitraukęs“. — Kad nesuturėję butų dėdienės, ji tikrai butų įdėjus urėdninkui, kas buvo reika-

linga. — Bet nelaimė, kad bepročiai užkerta kelią protingesniems. *Prasčiokėlis.*

Iš Skotijos. „Tėvynės Sargai“ № 6—7 yra korespondencija ir apie Skotijos lietuvius. Korespondentas rašo apie didelį nupulimą Skotijos lietuvių, ir nurodo ant trijų nelaimių: girtuoklystės, kaziravimo ir susirišimo su žydais. Girtuoklystė yra išsiplatinusi tai tiesa. Bet kur jos nėra, ir kas šiandien negeria, gal ir pats rašėjas negali laikyti save už nekaltą tame dalyke. Kazyros tai yra teipgi paprastas dalykas nors ne visi tuom užsiima. Kur tik eisim ar važuosim atrasime kaltus netik tarpe neapšviestų žmonių, bet ir tarpe pačių t. v. vadovų. Rašoma, kad tarpe kviečių atsiranda ir kukalių, kaslink susirišimo lietuvių su žydais, tai tame dalyke p. Račius didelei klysta. Ką žydai gali mums kenkti, kad mes norim užsiimti kokia prekyba. Jeigu Skotija būtų suvastis, tai būtų kas kita. Kas kuom nori tai gali užsiimti. Štai tarpe lietuvių turi užsidėję dirbtuves rubų Jonas Lebedis, Juczapas Baudžius, Sirvidas Dalbokas, maistų krautuvę turi L. Sarapinas Sekas jiems neblogiausiai Toliaus kor. sako kunigas Varnagiris norėdamas lietuvius išgelbėti nuo žydų, prikalbino kelėtą desetų vyrų, kad uždėtų kooperatyvišką draugystę kas ir stojos — uždėjo duonos keptuvę, kuri ir dabar tebera. Bet tai atsitiko ne iš kun. Varnagirio gerų darbų kaip jis giresis: keptuvė buvo uždėta ne dėl lietuvių naudos, ale dėl lenko barzdaskučio Urbanavičiaus, kurį buvo pastatęs valdytojui keptuvės. Praslinkus 3 mėnesiams lietuviai prigulinti prie draugystės pareikalavo nuo kun. V. ir Urbanavičiaus rokundų: kiek buvo sudėta pinigų, kiek kaštavo pritaissymas ir koks pribuvo pelnas per tą laiką. Kun. ir jo pasekėjas perpyko ir visus geriau suprantančius lietuvius apmokėjo iš draugystės keptuvės už ką dar praminė žydberniais tuos, katrie jau virš minavoti turi rubų dirbtuves. Potam dar pusę metų kirpo kun. su pagalbininku gerai rames aveles. Ale atsiradus tarpe lietuvių daugiau supratimo, vėl tapo pareikalauta nuo kun. ir Urb. rokundų. Iš atskaitos pasirodė, kad pinigų nė pelno visai nėra, bet yra pasidarę skolos 80 svarų — už ką lenkas tapo iš keptuvės išguitas, o kun. rengėsi plaukti Amerikon. Turbut kun. mislino, juog lietuviai akli, tai ir bus viskas gerai. Štai sekretorius Šv. Kazimiero Draugystės randa knygoje nedatėklių 8 svarų pinigų, tada Varnagiris teisinis, kad jis nieko nežinąs. O kas gali but kaltas? Pats kun. buvo valdytojui, kasierum ir sekretorium Šv. Kazimiero Draugystės ir paties ranka visos rokundos surašytos. Kada sekretorius N. pareikalavo 8 svarų pinigų, tai kun.

sakė, kad esate patis vagis. Tada sekretorius kreipė pas advokatą. Kada kun. apturėjo nuo advokato laišką, tada kuogreičiausia sproko Amerikon kirpti avelių. Prieš kun. iškeliavimą buvo paduotas apgarsinimas į „Tėvynės Sargai“ Skotijos lietuvių, kad reikalauja kunigo, vienok kun. Varnagiris spėjo atšaukti melagingai, kad jis pats gyvena Skotijoje. Nors da Skotijos lietuviai kunigo neturi, ale nepailgam sulaukeme po iš keliavimo kun. V. S. Lietuviai nemiegojo, sutvėrė dvi „Šviesos Draugystės“ viena mieste Glasgaw. o antrą atstume nuo Glasgawos kelio-lika viorstų. Darbas eina pirmyn, skaitomi gerų laikraščių („Vienybė“, „Lietuvą“, „Ukininką“, „Tėv. Sargai“) ir visokios italpos knygas, kurių turime pusetinai prisipirkę. Glasgawos „Šviesos Draugystė“ tapo du kartu apdovanota „Lietuvos“ redakcijos visokios italpos knygams, už ką ponams Olševskiui ir Šernui ištariame širdingą ačiū. *Šviesos Draugystės Komitetas.*

— Jau buvo rašyta apie lietuvių duonos keptuvę, bet rašytojai neaprašė plačiau draugystės padėjimo. Kaip susivienijo kuopa lietuvių užsidėjo draugystė ir miestelyje Wishau (Ušei) išteigė keptuvę. Iš pradžių turėjo labai gerą pašėkimą, duoną daro geresnę negu žydai, o reikia žinoti, juog Glasgawe neviena yra keptuvė žydėlių. Koleik nebuvo užsidėję keptuvę lietuviai žydėliai daug brangiau pardavinėjo duoną, negu dabar. Tuomet žydėliai užsirūstinę išmislyjo kokiū būdu užbėgt lietuviams kelią. — Pirmiausia atpigino duoną, bet tai nepamačėjo ir išsimislyjo kitoki būdą, prikalbino gaspadines, kurios laiko vyrus, kad jos neimtų nuo lietuvių duonos, prižadėdami atgrąžiti procento po 3 šilingus ir 3 penus už svarą imokėtą už duoną. Žydėliai pelno kaip ir pirma: jie kepa mažesnius kepalaičius ir iš prastesnių miltų, tai jie gali ir pigiau parduoti, o vyrai budami pas gaspazines priversti pirkti nuo žydėlių, nės jie tankiausia darbe. Kaip atveža lietuviai, tai patis negali nusipirkti, o gaspadinės trokšdamos pelno nuo jų neperka ir vyrams peikia lietuvių duoną. Iš to tai gaspadinės duoną atsieina uždyka jos pačios šeimynai. Šito dar negana; matydami, juog negal subankrutyti savo priešų žydėliai išmislyno kitokiū būdu užbėgt kelią lietuviams; prikalbino du lietuvių iš lietuviškos duonkepės, duodami jiems didesnį pelną ir tuodu žydberniu važinėjo duoną su to paties žydų arkliu kalbėdami žmonėms, kad tai jų locna keptuvė esanti; ir pradėjo žmonės pirkti, ale kaip dasiprato, tai ir pradeda pamesti. Ir po teisybei, koks ten jų užlaikymas ir tvarka: guli ant tų pačių skrynių, kur duona daro, lovų ten žydas jiems neįtaiso. Žmonės dasižinoję pasibjaurėjo. Dar turiu priminti, juog ta keptuvė yra žydo Lipieziko iš Glasgawo, kuris pirmiau daugiausia

duonos pardavinėjo, o kada prekystė jo susimažino, tada griebiesi už minėto budo. —

Dėlto broliai lietuviai laikymies vienybės ir nepavelykime gaspadinėms su žydais „gešeftą“ varyt. — Jeigu gaspadinė nupirktų koki skaitlių duonų nuo žydo, tai ir ne imkite nė vienas, tuom tarpu galite nusipirkt skotiškos duonos, ir potam vienas iš jūsų draugystės gali nuvažuoti į lietuvių keptuvę Ušėje ir sukalbėt, kad duona atveštų ant duoto adreso ir paliktų. O jus gaspadinių nesibijokite neišvarys visus ba iš ko jos gyvės, o jeigu varytų, tai kokia bėda eit pas anglikus ant kokio laiko, vėliaus jos pacios susipras. Tokiu budu mes jau privertem savo gaspadinę atsisakyt nuo žydo, o šiandien ir pati su savo šeima valgo lietuvišką duoną. *Plunksna.*

Iš Šveicarijos. Nors per tą trumpą laiką, kurį čia iki šioliai buvau, da ne buvo kada pažinti visai gyvenimo to krašto, ale vis-gi ši-tą patėmyjau. — Pirmiausia puola į akis, kadiskas čia įtaisyta ir užlaikoma pritikius nekaip pas mus. Apie didelius miestus nēr kę rašyti: visur jie yra dailus ir Šveicarijoj ir Vokietijoj ir pas mus. Ale čionai tas patėmytina, kad maži miesteliai ir kaimai po du, tris tukstančius gyventojų turi dailiai išgrįstas ulyčias, akmeninius ir cementinius, jeigu kur to reikia, trepus. Daugelis namų tokiuose miesteliuose galima lyginti tik su geriausiais ant vyriausių ulyčių Šuvalkuose. Sukrypusių ir apleistų namų, koki pas mus neretai pasitaiko pakraščiuose dagi didelį miestų, čionai nē kaimuose nematyt. Da-gi mažuose miesteliuose turi įtaisytas fontanas ir šaltinius, iš kurių nuolatos pats bēga vanduo ir atėjus reikia tik pasisemti. Daugiausia dagi atvestas vanduo į pačius namus ant antro ir trečio gyvenimo, į virtuves. Šulinių su ratais ir svirtimis kiek girdėjau nevartoja visoj Šveicarijoj; plumpų miestuose teip-gi beveik nematyt; juos vartoja tik kaimuose. Truputį didesniuose miestuose, po 15—20 tukstančių gyventojų, pasitaiko muzėjai kokių pas mus nē tokiuose miestuose, kaip Kaunas, nēra, elektriški tramvajai. Telefoniškas suvienijimas su visa Šveicarija ir užrubežių įtaisyta visuose dagi mažuose miesteliuose. Knygų spausuves ir redakcijas laikraščių galima rasti ir miesteliuose su 3 tukstančiais gyventojų. Reikia pasakyti, kad Šveicarija turi 6 universitetus. (Jeigu palyginti su skaitliu gyventojų, tai Gudijoj turētū buti 260 universitetų, kad susilygintų su Šveicarija), nēneku jau apie daugybę skalų žemdirbystės ir technišku. Iš to galima suprasti, kad apšvietimas žmonių stovi augštai; mačiau žmones kaime turinčius kišenių užsirašymui knygytes (notes). Priverstinai turi mokintis kiekvienas nuo šeštų iki

penkioliktų metų amžiaus. Prie apšvietimo žmonių nedyvai, kad ir žemdirbystė stovi labai augštai. Dirbama žemē nekuriuose vietose Šveicarijos teip puikiai išdirbta, kad pas mus retai kur matyt teip apžiūrētus daržus. Laukuose (ne tik pas namus) įtaisyti vynynai, auga griušios, obelys ir kitoki vaisingi medžiai, o tarpe jų ir po jais javai arba pievos. Pudydų kaip pas mus čia iki šioliai da nemačiau. Jeigu pas mus po 50 metų žemdirbystė atsi-stotų teip kaip dabar Šveicarijoj tai galima butų labai, labai džiaugtis; ale jeigu ji tik teip kils kaip per 20 paskutinių metų, kuriuos aš mačiau savo akimis, tai reikia tą geistiną ateitį atstumti į neįsėjimą toli laiko.

Teip puikiai kaip Šveicarijoj, rasi da puikiaus, išdirbtus laukus mačiau tik Vokietijoj abi pusei Reino upės.

Pačtas čia viską, kas siunčiama, atneša tiesiog į namus ir pinigų ir siuntinių; kaštuoja ne brangiai. Markės laiskams 10 sant. (= 3 $\frac{4}{5}$ kapeikoms), kortelės atviriems laiskams sant. (apie 2 kap.) -Tik siunčiant už rubežius prekė markių lygi su musiskėmis — 25 sant. (= 9 $\frac{1}{4}$ kap.)

Ant telegrafo 1 žodis kaštuoja 2 $\frac{1}{2}$ sant. Geležinkeliai paprastai nēra už musiskius pigesni, ale duoda daug pigesnius bilietus nedėliomis ir jeigu imti antsyk ten ir atgal. Trukiai vaikščioja labai tankiai: iš miestelio su 3 tukstančiais gyventojų, kur buvau šią vasarą, važiuodavo į vieną pusę ir į kitą per dieną sykiu per 80 trukių.

— Namai visur dagi kaimuose statyti iš akmens. Iš plytų labai retai kur kę stato, nors tašytas akmuo bene bus brangesnis už plytas. Medinių triobų retai kur matyt; tiktai kaimuose iš lentų kokios šioPOS arba kur-nekur tvartas. — Vazinėja čia teip-gi su galvijais ir dagi su dideliais šunimis. Vežimas kožnas turi prietaisą, kad tuo galima sulaikyti ratus ir dagi sustabdyti visą vežimą. Arkliai o labiausia galvijai daugiausia vis labai dideli. Mačiau kelis syk pakinkytus vežimuose tokius didelius jaučius, kad iki šioliai niekad nē nemislijau, kad gali jaučiai toki dideli buti.

Gyvenimas čia labai brangus. Viskas kaštuoja daug brangiaus nekaip pas mus; kiti daigtai net daugiau kaip dusyk tiek. Pigus tiktai vynas ir da gal vaisiai, kurių čia labai daug augina. Prekė valgomų dalykų tokių: 1 kilo (2 svarai) kvietinės duonos 35 sant (= 13 kap. su viršum), ruginės — 31 sant. Duoną čia visi valgo baltą, pikliavotą, kaip kvietinę, teip ir ruginę ir kvietinę da-gi tankiausia, vartoja juodą duoną nors kaimuose, negaliu to pasakyti da-gi kareiviai valgo baltą pikliavotą. Jautiena mėsa prekioja 1 kilo 85 sant. kiaušinis 10 sant. Gyva višta — 1,50 iki 2 frankų.

Tik cukrus prekiuoja beveik lygiai kaip pas mus: 1 kilo 70 sant. Kaslink bažnyčios tai iš pasninkų užlaiko Šveic-joj tik pėtnyčią, tada valgo tik su pienu, o subatoj visada su mėsa; da-gi bertainiuose metų pasninkauja tik seredoj ir pėtnyčią. Kunigai išskyrus tiktai keletą kantonų visur vaikščioja su surdotais (ale butinai turi būti juodas visas garnituras), o sutami nors nėra svietiškos valdžios uždrausta, ale turbūt pats išėjo iš papročio. Visoje Šveicarijoj tiktai kunigams trijų parapijų Zūricho kantone viešpatystė moka alga; visiems kitiems moka pati parapija. Alga nevisur lygi. Miestelyje kur buvau parapija skaito 3,000 gyven-tojų, alga moka šitokią: prabaščiui 2800 fran-kų, — 2 vikarijaus kožnam po 2000 fr. Varga-mistrai — 1300 frankų, zakristijonui — 600 frankų ir visiems jiems duoda gyvenimą. Ale visi patarnavimai bažnyčioje turi būti uždyka; ir palaidojimai ir šliubai. Prie palaidojimų moka tik už mišias. O kožną, kad ir netur-tingiausį turi kunigai visi trys palydėti į kapus, išleisti kuną iš namų, egsekviją ir pasakyti pamokslą. Nors kaip sakiau pagal tiesą už visus tuos patarnavimus kunigams nieko nepri-guli, vienok iš liuosos valios tankiausia vis duoda kunigui už įvesdinimą moters $\frac{1}{2}$ —1 fr. už krikštą — apie 2 fr., už šliubą 10—15 fr. tik už palaidojimą nėra papročio duoti.

Kelmelio Bičiulis.

Iš Amerikos.

Mūsų garsusis poetas, vertėjas, Vitolorando, p. Andrius Višteliauckas yra dar gyvas Buenos Ayres, Argentinoj, ligonbutyje bepročiu. Tenai jis esti bene nuo 1893 meto. Jo moteriškė ir vaikai yra Poznaniaus kunigaikš-tystėje ir jį visai užmiršę.

Dr. J. Šliupas per 38 num. „Vienybės“ praneša, kad reikia išpildyti seną užmanymą p. Šerno, susižinoti su visoms prispaustoms tautoms Maskolijos ir išleisti prancužiškoje arba angliškoje kalboje mėnesinį laikraštį, kuriame būtų parodyti svietui visų vargai po caro letena. Olyphant, Pa. neseniai buvo susirinkimas prakilnių rusinų, čekų, lenkų, latvių ir lietuvių, kur tapo padaryta pradžia tokio susižinojimo. Kiekviena tauta, norinti tame dalyvauti, turėtų dėl savo reikalų apkalbėjimo tame laikraštyje. Redakcija būtų iš komiteto, kuriam kiekvienos tautos būtų bent po vieną sąnarį dėl surėdymo savo dalies straipsnių. Toks laikraštis būtų išleidžiamas lygiais kaštais visų susivienijusių tautų ir dalinamas visokioms redakcijoms bei literatams, kad parodyti svietui tiesą, kaip caras slėgia nemaskoliškus gaivalus. Tai-gi šitoksai užmanymas vertas greičiausio įkunijimo.

Pittston'e, Pa. kun. Šedvydis sutvėrė „Katališką kličą“ po vardu šv. Kazimiero,

kurio užduotis yra sergėti katalikus nuo šliupinių nedaleidžiant jiems prakalbų laikyti. 27 d. gegužės jiems pasisekė sustabdyti prakalbas:

Šedvydžio kličas, ką buvo apskundęs „Vienybė“ į prisaikintųjų sudą pralaimėjo provą.

Dr. J. Šliupui turint vietininką Dr. Bocevičių, gerai yra aplankyti lietuvių šen tai ten. Kunigai tokių Šliupo atlankymų didei nemėgsta. Štai vakarinės Virginijos lietuviai ypatingai parsikvietė Dr. Šliupą, kad jisai juos išliuosuotų iš kvarantanos, kurią jiems buvo uždėjęs vietinis daktaras, airis. Dr. Šliupas juos išliuosavo. Po Šl. atsilankymo tenai nukeliavo ir kun. Lietuvnikas iš Baltimorės, kuris peikė lietuvių už pasi-kvietimą daktaro, sudėjimą kelionės kaštų, ir apart to dar už pripylimą pinigais kišenių: esą, Dr. Šliupas galėsęs geriaus platinti bedievybę. Girdi, rodą, kokią suteikė Šl., būtų suteikęs ir vietinis airių, kunigas. Šl. kur nepasisukęs laiko prakalbas ir lietuviai noriai jį klauso.

Philadelphios lietuviai parapijonai apskundė į sudą kun. Kaulakį, reikalaudami atidavimo jiems bažnyčios raštų ir 5,621,85 ct. pinigais. Bažnyčia mat yra užrašyta ant šv. Antano draugystės vardo, ką kun. Kaulakis užsimanė padovanoti vyskupui, kaip kad visos liet. bažnyčios yra padovanotos. Dėlto kilo ir prova. —

Amerikietis.

Margos Gromatos

Teko būti apie dvi savaites Lenkijoj. — Buvau Varšavoj, Radome, Petrakove, Lodze ir Kalisre

Ką-gi pasakyti?

Lenkija gražus kraštas, ir jos miestai teip-gi gražus, labiausiai puikiai išrodo Varšava.

Lenkija — tai tikra Lenkija. Visur ar tai miestuose, ar tai ant gelžkelių, ar tai sodžiuose — visur girdi lenkiškai kalbant. Kalba savais drąsiai, tarsi pasigirdami savo kalba. — Po miestus visi šildai yra surašyti dviejose kalbose maskoliškoje ir lenkiškoje. — Vaziuojant vieške-lių sutinki, duokim, kryžkelį: ten yra stulpelis, su ištiestomis rankelėmis, kelią nurodančiomis, ant kurių ir maskoliškoj ir lenkiškoj kalboj yra užrašyta ant kur link kelias eina. . . . Privažiuojate sodžių: vardas to sodžiaus, skaitlius gventojų, ir tt. viskas surašyta yra dviejose kalbose: maskoliškoj ir lenkiškoj — ir tai visur teip. — Matyt, juog lenkai labai apie savo kalbą atmena. Po miestus daugybė knygynių gangreit su vienomis lenkiškomis knygomis. . . Ir į mažą miestelį nuvažiavęs rasi naujus laikraščius.

Pakeleiviui į akis metasi ir labiausiai atsimenami yra keliai ir nok ta galtui. . . Lenkijoj daugybė visokių šosiejų. Ne šosiejaus

keliai čion pačių gyventojų dėlei smiltynių yra vadinami *lenkiškais keliais* ir teip bisiai yra sunkus, kad gangreit nér galima važiuoti. — Pakelėse gan gspadų arba karčiamų. Visose tose gspadose yra gspadoriais lenkai o ne žydai. Keleiviui labai malonu, sustot ten: gspados švaresnės, ir valgymą geresnį galima gauti ne kaip pas žydus, o teip pat ir patalą švaresnį, o vis tai už nedidelius pinigus. Tas labai ir labai gražus užvedimas — o ir ne mažai žmonių katalikų iš to sau duoną pelno.

Toliaus, į akes metasi laukai, sodžiai, dvarai. Laukai, t. y. žemė, abelnai imant, labai stropiai išdirbta. Galvijai ir arkliai gražus. Ratų ant medžio ašių gangreit — arba tikriaus visiškai nematyti, vis ant gelžinių ašių ir tankiausiai pritaisyti dvejatui važiuoti. — Kas dasiliečia sodžių, tai jie su Lietuvės ir Žemaitijos sodžiais palyginat, yra menki. Triobelės mažos ir tų pačių nedaug. Sodybos gspadorių gangreit visur be jokio aptvėrimo, be tvorų ir statinių. Žodžiu tarant, matyti, juog Lenkijoje sodiečiai ukininkai labai vargiai gyvena: žemė menka, o ir tos pačios gspadoriai mažai teturi — jegut kas turi 20 margų, arba 10 desetinų, tai jau turtingu, gangreit dvarponiu vadinasi. — Apie žmonių biednumą, man rodosi, galima spėti iš kasdieninio valgimo. Žmonės sodiečiai mėsą tevalgo tik ant kalėdų ir per velykas o teip per visus metus bulvėmis teminta ir duona, ir šios paskutinės tiktai pietums pasigauna. — Kaip tai žmonės prie tokio valgio gal išturėti, tai dėl mūsų lietuvių gangreit nesuprantamas daigtas: bet tai tikra teisybė, o ne kokios zaunos, ir lenkai vėl ne išsižiuri nudvėse, bet itin gražiai suaugusiais žmonėmis, kurie labiausiai nedėdieniais visi it ponai išsirėdę yra... Ukininkai mažai žemės teturi ir gangreit visa žemė ponams priguli. Dvarų čion didi daugybė. Dvarai, abelnai sakant, gražus, matyt, kad žmonės labai apie anų išdirbimą ir užtūrėjimą rupinasi, vienok eina garsas, kad daugumas anų į skolą yra paskendę, kad ilgai daugumas dvarų neištūrės ir kad jų žemė pateks arba žmonėms, arba vokiečiams kolonistams, kurių čion labai nemažai yra, ir kurių skaitlius vis didyn eina... Dievs žino, kaip tai bus...

K.

Visokios žinios.

Mirimas vaikų. Apie Višakio Rudą, Sasnavą, Pilviškius pernai labai daug vaikų išmirė. Mat įsiviespavo čionai visokios ligos: troškuly (difteritas), tymai škarlatina ir kitos ligos. Pagal prabaščių pasakojimus tose apygardose pernai gyventojų per pirmą pusę metų visai nepasidaugino: kiek užgimė, girdi, tiek ir išmirė beveik. Ypač daug išsėd vaikų troškuly. Nuo jo dabar jau atrastos

yra žolės perkasi aptiekose toksai skystimas ir leidžiasi įsai apsirgusiam kudikiui po skura per tam tikrą čirksluką. Jeigu užimt ligą pačioje pradžioje, pirmą, antrą, arba, trečią dieną, kada da kudikis nepradėjęs kriokti, tai tos žolės pagelbsti nuo tos baisios ligos; ale jeigu jau kudikį ėmė troškint, tada tosios žolės irgi da gali pagelbėti, ale jau daug rečiau. Per tai su ta liga reikia kuonogreičiausiai pas daktarą skubintis. Ale bepig kreiptis pas daktarą tam, kas pinigų turi, nės liekarstos tos su įleidimu į pustrečio rubliaus pereina. Iš kur neturtingas žmogus imsi tuos rublius?

Taigi, gerai būtų, kad gminos duotų pinigų ant tų vaistų neturtingiems žmonėms. Nauda iš to būtų ir turtingesniems gminos sąnariams, nės liga galėtų but pačioje pradžioje užimta ir toliaus nelabai plėstusi; o dabar apserga viens vaikas, numiršta, per šermenis, atlankymus liga eina tolyn ir apima neužilgio visa apygardą.

Mūsų keliai ir tiltai per palaidinius ir didelius lietus neišpasakytai bjaurus, neišvažiuojami; tiltų naujų ant upelių dabar nebepamatysi; jei tiltas sugriuvo, tai jį išardo aplinkiniai gyventojai, sukurina malkų vieton, ale niekas jau nebesirupina naują pastatyti. Kitąsyk budavo tiltui griuvant susitardavo keli kaimai arba net ir gminos, sumeta pinigų ir tiltas štai ir yra. Dabar jau keletas metų, kaip tas parėdkas išnyko, o kas blogiausiai ant to išeina, tai mes patys ukininkai. Va reikia medžius iš girios traukt, bet per patvinusius upelius be tiltų neišvažiuoji; reik ant turgaus su javais važiuot, stok, ir-gi nepervaziuosi, reik kunigą parsivest ar daktarą ir-gi per tą patį negali. Tokiu budu, ant tiltų ukininkui reikėtų išmest kasmets po 5 rublius, o čionai nėsant tilto kasmets turi prakišt po 10 ir daugiau rublių.

Ką daryt, kaip tuos dalykus pataisyti, nišmanau. Turbut ir valdžios mus čionai yra didelė kaltė, kad ji neverčia ukininkų prie pataisymo kelių. Nekurie gudragalviai mena, kad valdžia tyčia netaiso kelių, idant vainai ištikus negalėtų vokiečiai teip greit maskolius vyt.

Juokai.

Išpildo prižadėjimą.

— Dėlko, kumai, gerdamas degtinę užsimerki?

— Nės prisiekiau pačiai, kad nepažiūrėsi į stiklėlį.

Drąsus vilkai.

— Baltrau! Baltrau! tavo moterį vilkai suėdė.

— O tai bestijos drąsus, aš bučiau bijojąsis.

Kankintinių pinigai.

Išsiųsta.	Mk.	Pfg.
K. i Viat.	20 rub. =	43 40
J. Č. antrą kart	25 rub. =	54 25
	pačio išleidimui	1 60
	iš viso	99 25
7/X./00. buvo kasoje	606 76*	
	lieka	507 51
Rokaičiai 9./XI./00.		
	D. Saunus.	

Nauji raštai.

R. . . *Dryski* surinktos ir išleistos *Dainės*. pp. 19. Tilžėje 1900 m.

Šventmikiš. Smertis. Daktaro papasakojimas pp. 32 1900 m. (Spaudinta Tilžėje).

Katalikų išleistų knygų „Vienybės Lietuvinkui“ ir visų kitų lietuviškų spausdinių pp. 42 mažo 8° 1900 m. Kaštai ir spauda „Vienybės Lietuvinkui“.

Kaip Maskolija persekioja Lietuvą. „L'oprosion Russe en Lithuanie“ parašė kun. V. Dembskis. (Biblioteka Laisvamanių № 1) pp. 15 mažo 8° 1900 m. Chicago Ill. Spauda „Lietuvos“.

Kaip geriausiai laidoti numirelius. Iš angliško išgudė kun. V. Dembskis pp. 29 mažo 8° 1900 m. Biblioteka Laisvamanių № 2. Chicago Ill. Spauda „Lietuvos“.

„*Tvanas*“. H. Sienkevičius. Tomas II (Dirva № 3 kn. 15) pp. 194.

Kooperatiška draugystė Lietuvių. Atsišaukimas pp. 1 Londonas 1900.

Žinyčia № 2. Apšviestiesniųjų lietuvių laikraštis, išeinąs neapribotame laike pp. 96. Tilžėje 1900. Kaštu „*Tėvynės Sargas*“.

Atsakymai.

? „Iš gyvenimo samojedų“ gavome.

X. Medega kalendoriui 1901 m. atėjo per vėlai.

K. Taikykitės, meldžiams, prie mus rašybos: i ir ū jau senai mus rašyboje užmiršta, o Tamista da jas vartojo.

J. Š. „Ar Dievui ar Mamoniui“ gavome.

J. G. „Dainius“ gavome du kart.

Atitaisymas svarbesnių klaidų

№ 10 „Uk-o“.

Ant p. 145	parašyta	smagiausia	turi	but	smagiausia
„ 145	„	vandenio	„	„	vandenio
„ 147	„	Ryt'po senų	„	„	Byt po senų
„ 147	„	dėslyti	„	„	dėstyti
„ 148	„	pagalo	„	„	pagalios
„ 149	„	Tat	„	„	Tas
„ 149	„	pririšo	„	„	prisirišo
„ 149	„	nusispjauo	„	„	nusispjauo
„ 149	„	užsivyk	„	„	užsivyk [vo
„ 159	po atskaita	kasierių	praleista	pravardė	„Saunus“.

*) „Uk.“ № 10 liko klaidų turi but 606,76 Mk.

Atsakęs redaktorius Jurgis Lapinas, Tilžėje. — Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžėje.

Apgarsinimai.

Už 1½ rub. 66 lakštus

literatiško turinio davė 1899 m.

„Tėvynės Sargas“.

V. metai stovis ant sargybos Lietuvių tautos: šviesos, tikybos ir kalbos. Adresas:

Jurgis Lapinas. Tilsit. Germanija.

Tenpat gaunama yra ir

Žinyčia.

Mokas už kiekvieną № 50 kap. Tuodu laikraščiu spaudina dar nežinomas

Vyskupo M. Valančiaus raštus.

„Vienybė Lietuvinkui“

Išaina kožną seređą, Plymouth, e,

KASTUOJA

Ant metų Amerikoje 2,00 dol.

Į Užmarę 3,00 dol.

Pinigai kitaip nesisiūnčia, kaip tik per „Money Order, Postal Note“ arba registravotose gramotose, ant šito antrašo:

J. J. Pauksztys & Co.,

224 & 226 East Main Str. Plymouth, Luzerne Co. Pa.

Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuviškoje kalboje, atspausstas lotiniškomslitaromis Peterburge, gaunamas pas inžinieri A. Maciejevskį. Nevskis pr. n. 111 b. 73. Prekė 1 rub. už ekzempl. su pristatymu; imant 10 ekzempl. 20 % rabato.

Adresai

„Ukininko“ ir „Varpo“ administracijos:

1) redaktorius: Herrn J. Lapinas, Tilsit, Goldschmiedestr. 8.

2) kasieriaus: Herrn D. Saunus, Rokaiten, per Neukirch (Ostpr.)

3) knygininkės: Fr. M. Saunus, Rokaiten, per Neukirch (Ostpr.)

Turinys.

Nauja gadynė Lietuvos ukininkystės. *Ukininko Sunus*. — Oi mergytės, oi sesytės. *Kl.* — Tėvas ir sunus. (Užbaiga). *Bitė*. — Musų daktarai ir aptiekos. *Bijunas*. — Korespondencijos. *Suvalkų gub.*: Naum. Pav. Griškabudis. Geruliai. *P. Pajuris*. Griškabudyje. *Sintautietis*. Krosna. *Žioplų Kristė*. Kauno gub.: Svėksna. *J. Mažagetas*. Simoniai. *Prasčiokėlis*. — Iš Skotijos. *Šviesos Draugystės Komitetas*. Plunksna. — Iš Šveicarijos. *Kelmetio Bičiuliai*. — Iš Amerikos. *Amerikietis*. — Margos gramotos. *K.* — Visokios žinios. — Kankintinių pinigai. — Nauji raštai. — Atsakymai. — Atitaisymas klaidų. — Apgarsinimai. — Adresai.